

Casals i ludoteques infantils

Criteris generals del model municipal

Barcelonasocial

Ajuntament de Barcelona

Índex

1. Introducció	5
2. Justificació	6
3. Finalitat i objectius del model	7
4. Marc normatiu	8
5. La infància a Barcelona	9
6. La realitat dels equipaments infantils municipals	10
6.1. Mapes de casals i ludoteques de Barcelona	12
7. Model de casals i ludoteques infantils	23
7.1. Eixos vertebradors generals	23
7.2. Missió	24
7.3. Definició de casals i ludoteques	24
7.4. Població destinatària	28
• Públic usuari objectiu	28
• Criteris d'accés	28
• Requisits d'accés	28
• Criteris de prioritat en les inscripcions	28
• Criteris pel que fa a la rotació i la gestió de la llista d'espera	29
• Quotes	29
7.5. Serveis i activitats	29
7.5.1. Serveis bàsics	30
7.5.2. Serveis complementaris	33
7.6. Gestió	37
• Identificació	37
• Horari	38
• Personal	39
• Categories professionals i titulacions	39
• Funcions dels professionals	40
• Perfils professionals	44
• Ràtio	45
• Formació i supervisió	46
• Recursos i material	46

• Mobiliari	46
• Material d'equip bàsic	46
• Material fungible	49
7.7. Espais	49
• Espais mínims	50
• Estàndards i ràtio d'ocupació	52
• Seguretat i riscos	54
8. Estàndards econòmics i anàlisi de costos	55
9. Estàndards de serveis per habitants	56
10. Avaluació i indicadors	57

1. Introducció

El document que teniu a les mans té com a objectiu definir els criteris generals del model de casals i ludoteques amb la finalitat bàsica de garantir l'equitat en l'oferta de serveis i unificar els preus, els projectes i els horaris dels equipaments de lleure infantil públics que actualment hi ha a la ciutat de Barcelona.

El nou model estableix, segons les diferents franges d'edat dels infants, una cartera de serveis que defineix la tipologia dels equipaments i els serveis:

Tipologies d'equipaments infantils:

- Casals i ludoteques: s'adrecen a infants de 4 a 12 anys i inclouen serveis per a la petita infància (0-3 anys) i per a la població de 12 a 16 anys.
- Espais familiars: s'adrecen a infants de fins a 3 anys acompanyats per familiars.
- Centres oberts: equipaments inclosos dins la Llei de serveis socials.

Tipologies de serveis:

- Projecte de 12 a 16 anys.
- Ludoteca de petita infància.

En aquest document, elaborat durant els anys 2009 i 2010, es reflecteixen:

- L'anàlisi de la situació actual dels diferents barris en funció dels equipaments existents, la població infantil i l'índex de problemàtica.
- La cartografia dels equipaments infantils per districtes.
- El nou model de casals i ludoteques infantils: definició, característiques, eixos, objectius, població destinatària, serveis bàsics i complementaris que oferiran, i característiques del personal que els gestionarà.

Per concloure, volem destacar que aquest és un model funcional adreçat especialment als equipaments de nova construcció que implicarà, per als equipaments ja existents, un procés d'adaptació progressiu amb el disseny posterior d'un pla d'implementació als diferents territoris de la ciutat.

2. Justificació

Actualment, a la ciutat de Barcelona conviuen 51 casals infantils i ludoteques dedicats al lleure educatiu infantil: 49 de titularitat municipal i 2 de la Generalitat de Catalunya. Els últims anys, la tendència que ha mostrat aquest sector ha estat a l'augment de la demanda; així, cada dècada s'han creat una mitjana de 15 equipaments nous. El primer equipament d'aquestes característiques va obrir a la ciutat l'any 1981 a Nou Barris.

La tendència al llarg de tots aquests anys indica la necessitat d'aquest tipus d'equipaments, que donen resposta al temps extraescolar infantil i s'han anat consolidant amb els anys.

Aquests equipaments de proximitat es planifiquen i es gestionen des dels districtes de la ciutat, que durant aquest període s'han intentat adequar a la realitat demogràfica i social del territori i a l'oferta de l'entorn social. Però la manca d'un model de funcionament compartit de ciutat i d'una normativa específica que en reguli les activitats ha afavorit que hi hagi grans diferències entre cada un dels casals i les ludoteques de la ciutat pel que fa al funcionament, la identificació, les quotes, la ubicació i els espais.

Davant d'aquesta necessitat de regulació, l'Ajuntament de Barcelona, per mitjà de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania, proposa la creació d'un nou model d'equipament i ho fa acomplint el compromís adquirit a través del Programa d'actuació municipal 2008-2010, que estableix com a mesura «donar prioritat a l'elaboració del model de casals i ludoteques municipals de la ciutat de Barcelona».

3. Finalitat i objectius

La finalitat principal del model és definir un marc comú a l'hora de planificar, programar i gestionar aquests equipaments i els seus serveis a la nostra ciutat, establint una conceptualització comuna i uns criteris bàsics de qualitat de les prestacions que promoguin l'equitat de l'oferta de serveis a la ciutadania.

Els objectius generals d'aquest model són els següents:

- Establir criteris generals de planificació dels equipaments infantils als barris de la ciutat que permetin millorar la xarxa d'equipaments i una oferta equitativa de serveis a la ciutadania.
- Facilitar als districtes els criteris i el suport tècnic per planificar i gestionar els nous equipaments, i adequar-ne els antics.
- Establir uns elements comuns a l'hora de prestar serveis a la ciutat:
 - Uns estàndards de qualitat bàsics.
 - Una cartera de serveis única.

4. Marc normatiu

Les lleis, els decrets i les normatives que regulen l'actuació dels casals i ludoteques infantils són els següents:

- Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, que reconeix que infants i adolescents tenen dret a rebre una formació integral en el temps de lleure.
- El Decret 94/2009, de 9 de juny, de regulació de les ludoteques, que estableix el règim jurídic de les ludoteques.
- Decret 137/2003 de 10 de juny de la Generalitat de Catalunya, de regulació de l'activitat d'educació en el lleure (en vigor per regular les sortides fora dels equipaments)
- La Carta Municipal de Barcelona de 30 de desembre de 1998: "L'Ajuntament de Barcelona exerceix la gestió de tots els equipaments públics destinats a la infància en el camp de la promoció i el lleure al seu terme municipal."
- El Programa d'Actuació Municipal 2008-2011.
- La mesura de govern "La Barcelona dels barris", de 2008, defineix que hi ha d'haver com a mínim un espai o ludoteca infantil per barri.

5. La infància a Barcelona

La ciutat va constatar el descens continuat de la població menor d'edat fins a l'any 1998. L'increment de les taxes de fecunditat i natalitat a partir de 1999, juntament amb l'augment de famílies estrangeres amb menors d'edat, han augmentat la base de la piràmide poblacional.

Barcelona compta 1.615.908 habitants; d'aquests, 233.576 són menors d'edat (0-17 anys), xifra que representa el 14%, segons dades del padró actiu del 2009.

El 15% dels nois i noies viuen en llars monoparentals. El 45% de les mares i el 69% dels pares amb fills i filles adolescents que treballen fora de la llar arriben a casa després de les sis de la tarda, fet que implica que no són a casa quan està previst que els seus fills arribin després de l'escola.

El curs 2008–2009 a Barcelona es va graduar en educació secundària obligatòria el 83% de l'alumnat. Pel que fa als districtes de Barcelona, cal dir que hi ha desigualtats territorials. El nombre més alt d'alumnes que han aconseguit graduar-se són de Sarrià - Sant Gervasi: el 93%. A l'altre extrem se situa Ciutat Vella, amb només el 65% dels alumnes graduats en el curs 2007–2008.

D'altra banda, el 22,1% dels menors de 16 anys estan per sota del llindar de pobresa català, i entre un 7% i un 10% del total de la població atesa pels SSAP són menors d'edat.

El 71% dels nois de 12 a 18 anys practiquen activitats esportives de dilluns a divendres, davant del 46% de noies que en fan.

El 43% dels infants d'entre 6 i 14 anys duen a terme activitats extraescolars no esportives. El 51% de les noies de 6 a 14 anys dediquen com a mínim una hora a la setmana a aquest tipus d'activitats, davant del 36% dels nois.

6. La realitat dels equipaments de lleure infantils públics a la ciutat de Barcelona

Durant el mes d'octubre del 2009 es va fer un estudi del global dels equipaments públics d'infància que hi havia en aquell moment a la ciutat de Barcelona. De manera sintètica podem destacar alguns elements que permeten fer una fotografia de la situació dels casals i ludoteques de la ciutat.

El 100% dels equipaments de titularitat municipal són de gestió externalitzada.

Els equipaments de lleure infantils de la ciutat tenen fins a disset denominacions per identificar-los: casal infantil, casal d'adolescents, casal infantil i d'adolescents, ludoteca, espai familiar, servei d'infància, espai per a infants, espai adolescent, espai municipal d'infància, espai infantil, punt de dinamització infantil, centre infantil, pretaller, biblioludoteca, sala jove, ciberaula, cibercasal.

Dels equipaments estudiats, el 66% funcionen com a ludoteques i el 33% com a casals.

La majoria de casals i ludoteques estan ubicats en equipaments compartits, com ara centres cívics (46%), escoles (16%) o altres equipaments (17%). El 28% de les ludoteques i el 14% dels casals tenen edifici propi.

Quasi la meitat de les ludoteques i dels casals tenen pati o terrat.

Tenen menjador l'11% de les ludoteques. Cap casal disposa de menjador.

El perfil majoritari dels usuaris de les ludoteques i dels casals són infants de 4 a 12 anys, dels quals un 90% viuen al barri on està ubicat l'equipament. La mitjana d'ocupació dels equipaments se situa al voltant del 82%.

Els equipaments infantils tenen un paper d'inclusió evident: el 32% dels casals i el 23% de les ludoteques tenen usuaris de famílies nouvingudes, dades que són superiors a la mitjana de la població estrangera a la ciutat (el 16% el 2009).

Als equipaments, la mitjana d'infants amb discapacitat és de l'1,8%, la qual cosa representa un percentatge superior a la mitjana de Barcelona (el 0,9% d'infants amb discapacitat reconeguda).

Els infants derivats pels serveis socials són un 12% a les ludoteques i un 26% als casals. A la meitat de les ludoteques les quotes anuals són inferiors a 49 €. En la majoria dels casals les quotes estan entre 50 i 99 €. Hi ha 7 ludoteques i 1 casal gratuïts.

Respecte a les ràtios de professionals, la majoria dels equipaments estan dins la ràtio establerta pel Decret de ludoteques.

La majoria dels casals ofereixen el servei de casals d'estiu i de Nadal. La meitat ofereixen el servei de casal de Setmana Santa. El 64% de les ludoteques ofereixen el casal d'estiu i una quarta part ofereixen els casals de Setmana Santa i de Nadal.

El servei d'espai d'adolescents s'ofereix en el 36% de les ludoteques i dels casals.

El servei de reforç escolar l'ofereixen el 64% dels casals i el 25% de les ludoteques.

6.1 Mapa de casals infantils i ludoteques de Barcelona

1. Casal Infantil Barceloneta	17. Casal Infantil Sarrià	32. Ludoteca el Galliner
2. Casal Infantil Baró de Viver	18. Casal Infantil Vallvidrera	33. Ludoteca Guitard
3. Casal Infantil Bon Pastor	19. Casal Infantil Fort Pienc	34. Ludoteca Infantil el Coll
4. Casal Infantil Casa Sagnier	20. Casal Infantil Trinitat Nova	35. Ludoteca Infantil la Sedeta
5. Casal Infantil Convent de Sant Agustí	21. Ludoteca al Casal de Barri	36. Ludoteca la Casa dels Colors
6. Casal Infantil Cotxeres Borrell	Vall Hebron Can Travi	37. Ludoteca la Guineu
7. Casal Infantil Drassanes	22. Ludoteca Arimel	38. Ludoteca la tardor
8. Casal Infantil el Drac	23. Ludoteca Ca l'Amo	39. Ludoteca Maria Gràcia Pont
9. Casal Infantil el Guinardó	24. Ludoteca Canyelles	40. Ludoteca Municipal el Xalet del Clot
10. Casal Infantil el Vaixell	25. Ludoteca Casa Grogga	41. Ludoteca Olzinelles
11. Casal Infantil l'Aneç	26. Ludoteca de la Casa Bloc de Barcelona	42. Ludoteca Roquetes
12. Casal Infantil la Teixonera	27. Ludoteca de la Placeta del Pi	43. Ludoteca Sòller
13. Casal Infantil la Torre	28. Ludoteca del Carrer Ample de Barcelona	44. Ludoteca Trencapins
14. Casal Infantil Pati Llimona	29. Ludoteca del CEIP Rius i Taulet	45. Ludoteca Vallbona
15. Casal Infantil Sagrada Família	30. Ludoteca del CEIPM Reina Violant	46. Ludoteca Verneda
16. Casal Infantil Sant Martí	31. Ludoteca del Poble-Sec	

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Ciutat Vella

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Eixample

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. C.O. Passatge

2. Casal Infantil Cotxeres Borrell

3. Casal Infantil Sagrada Família

4. Casal per Infants Fort Pienc

5. Espai Jove de l'Eixample

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Sants Montjuïc

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. Espai Familiar "La casa dels colors"

2. Ludoteca del Poble Sec

3. Ludoteca la Casa dels Colors

4. Ludoteca Olzinelles

5. Projecte 12-16

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Les Corts

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. Ludoteca Guitard

2. Ludoteca la Tardor

3. Projecte 2-10 Casal de joves Les Corts

4. C.O. Municipal Les Corts-Sants

5. Espai familiar Les Corts-Sants

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Sarrià-Sant Gervasi

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. Casal Infantil Casa Sagrier

2. Casal Infantil Sarrià

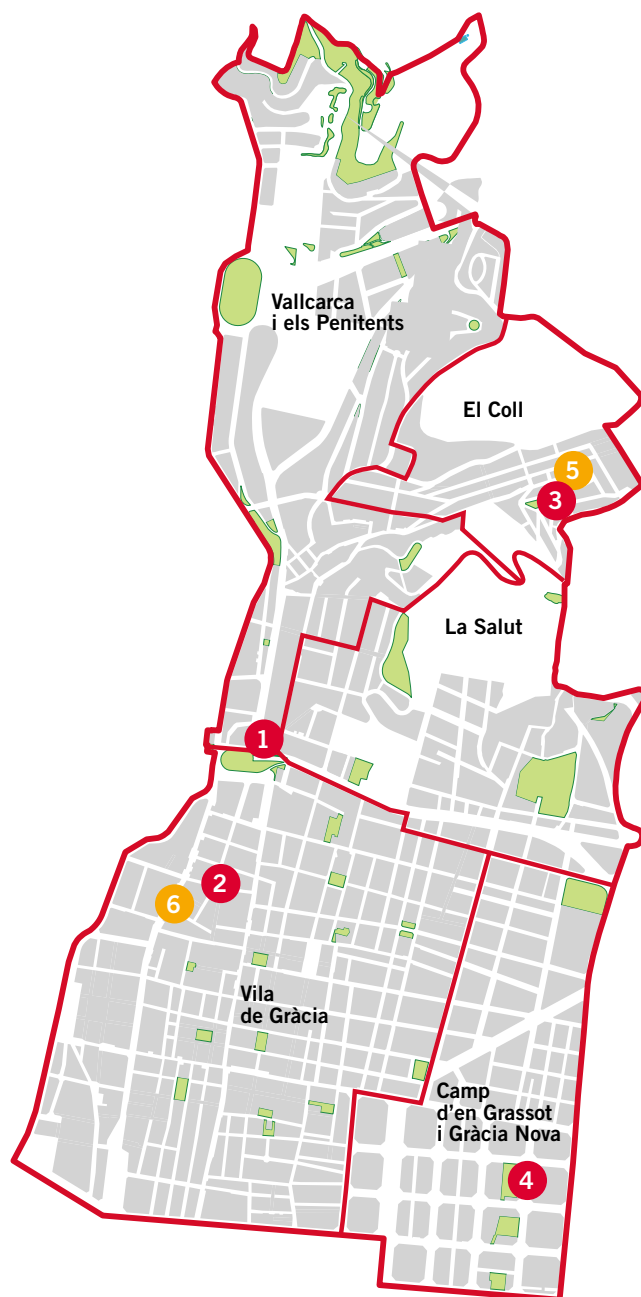
3. Casal Infantil Vallvidrera

4. Espai Familiar Petit Drac

5. Projecte 12-16 Casal de Joves Casa Sagrier

6. Projecte 12-16 CC Casal de Sarrià

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Gràcia

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. Ludoteca del CEIP Rius i Taulet

2. Ludoteca del CEIPM Reina Violant

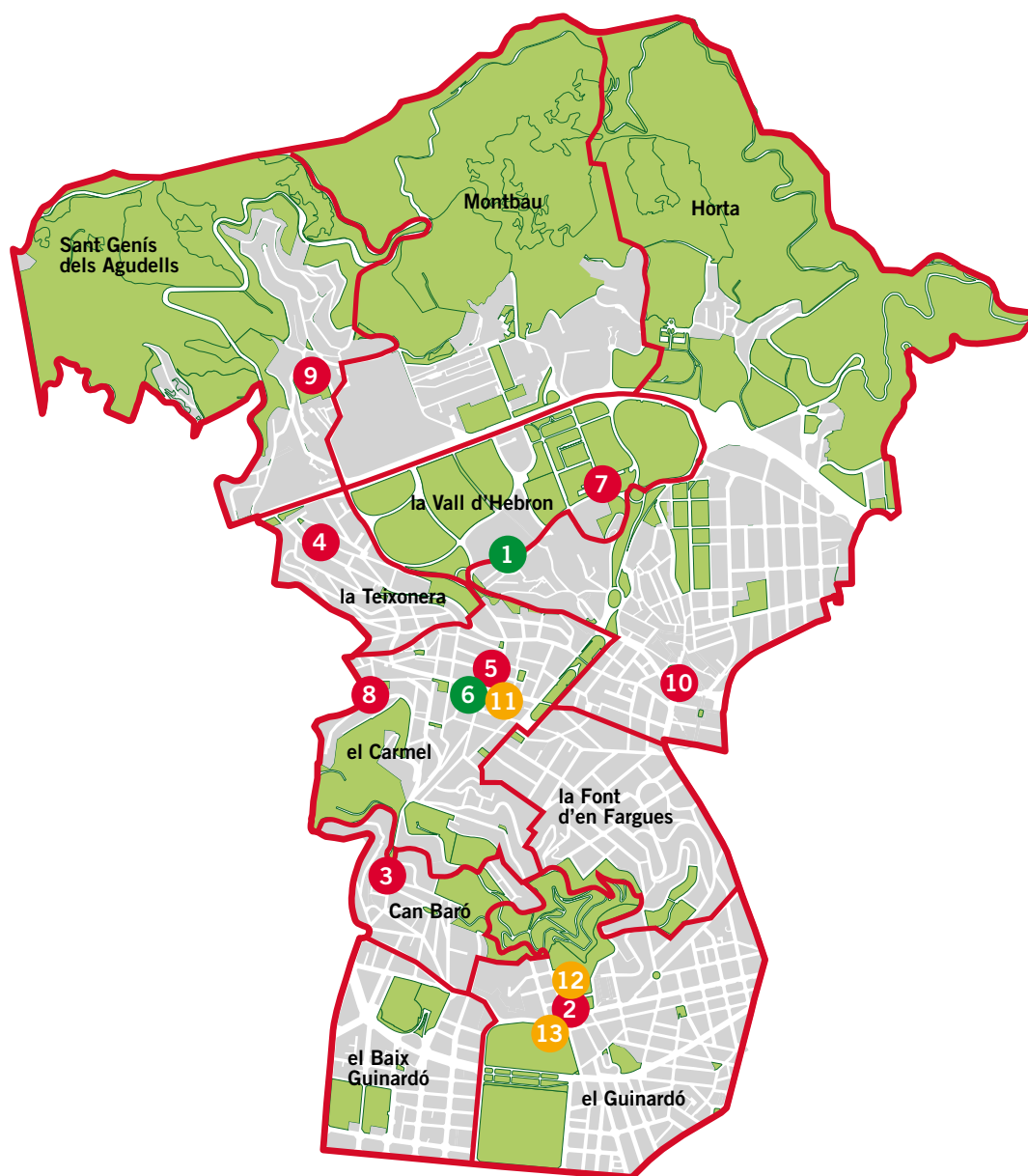
3. Ludoteca Infantil el Coll

4. Ludoteca Infantil la Sedeta

5. Projecte 12-16 Casal de Joves el Coll

6. Projecte 12-16 Espai Jove Fontana

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Horta Guinardó

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. C.O. Martí Codolar

2. Casal Infantil el Guinardó

3. Casal Infantil l'Ànec

4. Casal Infantil Infantil la Teixonera

5. Casal Infantil la Torre

6. Centre Obert ADSIS

7. Ludoteca al Casal de Barri
Vall d'Hebron Can Travi

8. Ludoteca Arimel

9. Ludoteca Casa Grogà

10. Ludoteca el Galliner

11. Projecte 12-16 Carmel

12. Projecte 12-16 el Guinardó

13. Projecte 12-16 La Teixonera

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Nou Barris

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. C.O. Ciutat Meridiana (Cruïlla)

2. C.O. Torre Baró

3. Casal de Joves Guineueta

4. Casal de Joves Roquetes

5. Fundació Pare Manel

6. Ludoteca Canyelles

7. Ludoteca La Guineu

8. Ludoteca Roquetes

9. Ludoteca Sóller

10. Ludoteca Trencapins

11. Ludoteca Vallbona

12. Projecte 12-16 Casal Joves Prosperitat

13. Casal infantil Trinitat nova

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Sant Andreu

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. C.O. Cel

2. C.O. Don Bosco

3. Casal Infantil Baró del Viver

4. Casal Infantil Bon Pastor

5. Espai Familiar Bon Pastor

6. Ludoteca de la Casa Bloc de Barcelona

7. Projecte 12-16 Baró de Viver

8. Projecte 12-16 Bon Pastor

9. Projecte 12-16 Espai Jove Garcilaso

10. Projecte 12-16 Trinitat Vella

Casals infantils i ludoteques, espais familiars, centres oberts, projecte 12-16 - Sant Martí

● Casals infantils i ludoteques

● Espais familiars

● Centres oberts

● Projecte 12-16

1. C.O. Municipal Sant Martí

2. Casal Infantil El Drac

3. Casal Infantil El Vaixell

4. Casal Infantil Sant Martí

5. Espai Familiar Municipal Sant Martí

6. Ludoteca Ca L'Amo

7. Ludoteca Maria Gràcia Pont

8. Ludoteca Municipal El Xalet del Clot

9. Ludoteca Verneda

10. Projecte 12-16 CC Besòs

11. Projecte 12-16 La Farinera del Clot

12. Projecte 12-16 CC Sant Martí de Provençals

7. Model de casals i ludoteques

7.1 Eixos vertebradors generals

Els eixos vertebradors del model de casals i ludoteques són:

Servei públic de promoció social: són serveis públics per a la cobertura de les necessitats i els drets dels infants al lleure, al joc, a desenvolupar les seves habilitats socials, creatives, culturals, de relació, d'afecte i sentit de pertinença a la seva comunitat.

Serveis de proximitat: el seu àmbit d'actuació territorial és el barri. Estan arrelats al territori i a la seva vida comunitària. Formen part de les xarxes territorials existents i han de potenciar la implicació dels infants en la vida comunitària.

Inclusió social: oberts a tots els infants, amb estratègies per garantir la diversitat dels grups d'infants i l'ús normalitzat dels espais. Sensibles a la inclusió d'infants que estan en situació de vulnerabilitat social per situacions familiars i/o personals i, a la vegada, facilitador de l'ús normalitzat dels espais i l'absència de segregació.

Accessibles als infants amb discapacitats mitjançant l'eliminació de barreres arquitectòniques i la incorporació de professionals de suport als grups que assumeixen infants discapacitats amb greus dificultats d'integració.

Eficàcia en el compliment i la satisfacció de les necessitats socials: treballant necessitats educatives dels infants i de conciliació de la vida familiar i laboral.

Sostenibilitat, eficiència i optimització de recursos: aconseguir els objectius i qualitat en la prestació amb recursos ajustats. Tractar de prestar els serveis amb un nivell de qualitat adequat, assegurant que resultin factibles i viables en la gestió.

Prevenició i detecció: l'entorn educatiu dels casals i ludoteques exerceix una funció preventiva i també és un escenari per a la detecció de situacions de necessitats, vulnerabilitat i/o risc social dels infants que permet informar als serveis d'atenció social del territori.

Intencionalitat educativa en el temps lliure: contribuir al procés evolutiu i educatiu dels infants en les diverses àrees:

- El **desenvolupament d'hàbits socials i de relació** entre iguals, amb els adults i amb el seu entorn comunitari.
- La **transmissió de valors solidaris**
- El **creixement personal creatiu i afectiu**

Serveis de qualitat: presents en l'atenció i la informació als infants i les seves famílies, en el projecte d'intervenció, en les instal·lacions i la imatge, etc. Afavorir l'existència d'estàndards i indicadors de mesurament de qualitat i de satisfacció dels destinataris.

Instruments de pràctica participativa dels infants en el seu entorn més pròxim i potenciar la participació dels infants en la presa de decisions.

7.2 Missió

Els casals i ludoteques infantils són serveis públics municipals de proximitat adreçats a la població infantil que tenen per objecte l'educació en el lleure afavorint un temps lúdic i de lleure amb intencionalitat educativa.

Tenen la missió de contribuir al procés evolutiu i educatiu dels infants, sense discriminacions, ja sigui a través del desenvolupament d'hàbits socials i la relació entre iguals, com del creixement personal creatiu i afectiu, la transmissió de valors i el descobriment i la participació del seu entorn social.

L'infant i la seva educació en valors serà l'eix central de totes les activitats i accions que es programin, un procés educatiu en què s'involverà les famílies i es cercarà la màxima qualitat i l'excel·lència del servei.

Els equipaments de lleure infantils tenen com a principal objectiu l'educació dels infants en el seu temps de lleure, oferint recursos lúdics i culturals que ajudin al desenvolupament integral de la personalitat de nens i nenes com a éssers lliures, autònoms, crítics, participatius, solidaris i amb capacitat d'adaptació i modificació del seu entorn.

7.3 Definició dels casals i ludoteques

El Decret 94/2009, de regulació de les ludoteques, les defineix com a "centres, equipaments o espais delimitats que tenen una finalitat lúdica, socioeducativa, cívica, cultural i inclusiva que elaboren i porten a terme

un projecte socioeducatiu, i que tenen com a objectiu principal garantir el dret de l'infant i del jove menor d'edat al joc, col·laborant així en el desenvolupament integral de la persona, per la qual cosa estan dotats d'un fons organitzat de jocs, joguines i altres elements lúdics."

La seva base es fonamenta en la idea que els jocs i les joguines són concebuts com a béns col·lectius amb valor educatiu, i es promou el joc lliure amb una clara intencionalitat educativa.

Les ludoteques municipals són serveis públics diaris en els quals un equip de professionals orienta els infants per gaudir d'una selecció de jocs sensorials, de manipulació, de moviment, simbòlics, de construcció, de regles i jocs multimèdia adequats a la seva edat i afavoreix la participació dels infants en les activitats socioculturals del seu entorn.

Un casal infantil és un espai estable de trobada on els infants tenen la possibilitat de compartir el seu lleure, propiciant l'intercanvi i la col·laboració entre ells.

Són espais de relació i acció sociocultural que tenen una finalitat creativa, socioeducativa, cívica, cultural i inclusiva. La metodologia se centra en l'activitat i el grup.

Els casals municipals són serveis públics diaris on un equip de professionals especialitzats dinamitza les activitats i els grups, i afavoreixen la participació activa dels infants en les activitats socioculturals del seu entorn.

CARACTERÍSTIQUES BÀSIQUES

LUDOTEQUES	CASALS INFANTILS
■ Principalment treballa a partir de L'INFANT Es poden fer activitats lúdiques en grup.	■ Principalment treballa amb EL GRUP Es pot fer alguna activitat individual, basada en la interacció
■ Ofereixen JOCS I JOGUINES	■ Ofereixen ACTIVITATS I TALLERS a partir del PROJECTE
■ Fomenta + JOC LLIURE – JOC DIRIGIT	■ Fomenta + ACTIVITAT DIRIGIDA – ACTIVITAT LLIURE

OBJECTIUS

LUDOTEQUES	CASALS INFANTILS
■ Promoure el dret de l'infant i de les seves famílies a gaudir del joc amb garantia de qualitat, tant pedagògica com de seguretat.	■ Promoure el dret de l'infant i de les seves famílies a les activitats de lleure amb garantia de qualitat tant pedagògica, com de seguretat.
■ Elaborar i desenvolupar un projecte socioeducatiu basat en el joc, que fomenti el desenvolupament integral de la persona a partir d'una activitat lúdica i creativa.	■ Elaborar i desenvolupar un projecte socioeducatiu basat en el grup i en les activitats, que fomenti el desenvolupament integral de la persona a partir de diverses propostes.
■ Oferir jocs, joguines i recursos lúdics per afavorir actituds solidàries i d'acceptació de la diferència, fomentant l'educació en els valors de la coeducació, els drets humans, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.	■ Oferir activitats, tallers i recursos de treball grupal per afavorir actituds solidàries i d'acceptació de la diferència, fomentant l'educació en els valors de la coeducació, els drets humans, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.
■ Garantir una selecció de jocs i joguines amb un plantejament lúdic i educatiu que potenciï la maduració personal de l'infant, el seu desenvolupament comunitari i integral, la consciència col·lectiva i l'assoliment de nivells més alts de qualitat de vida.	■ Organitzar, principalment, activitats, tallers i projectes grupals amb plantejament lúdic i educatiu, que potencien la maduració personal de l'infant, el seu desenvolupament comunitari i integral, la consciència col·lectiva i l'assoliment de nivells més alts de qualitat de vida.
■ Oferir diversitat en les propostes de joc, adequant-les a les característiques i necessitats dels infants.	■ Oferir diverses propostes d'activitats o tallers, a partir de projectes, que englobin les àrees d'interès dels infants, adequant-les a les seves necessitats i característiques.
■ Informar i assessorar, didàcticament, tant l'infant com l'adult de referència, sobre els beneficis de l'activitat lúdica, els usos de la joguina i els jocs, la importància del temps de lleure, així com d'aquelles activitats que es realitzin en el territori.	■ Informar i assessorar, didàcticament, tant l'infant com l'adult de referència, sobre els beneficis del treball col·lectiu dels tallers i les activitats grupals, la importància del temps de lleure, així com d'aquelles activitats que es realitzin en el territori.

Oferir un espai sense riscos i amb recursos que permetin la lliure iniciativa dels infants.
Promoure a través d'actuacions dinamitzadores pels diferents grups de persones usuàries la creació de vincles i la convivència entre infants amb diferents característiques (sexe, edat, cultura, etc.)
Realitzar una activitat continuada amb una programació adequada als interessos i necessitats dels infants del territori.
Estimular les activitats lúdiques com a eina d'integració social i de comunicació intergeneracional, facilitant la capacitat d'autonomia en el propi lleure.
Fomentar i desenvolupar la relació social sense cap tipus de discriminació per raó de sexe, cultura, ètnia o religió, i permetre afavorir una lliure relació.
Facilitar, en la mesura del possible, els recursos lúdics adequats a les persones usuàries amb disminucions físiques, psíquiques i sensorials.
Facilitar que els infants i les seves famílies participin de la vida social del seu entorn, mitjançant la participació a activitats del calendari festiu i iniciatives del barri, del districte i de la ciutat.
Afavorir actituds solidàries i d'acceptació de la diferència, fomentant l'educació en els valors de la coeducació, els drets humans, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

Principis metodològics

En totes les etapes infantils el joc és un instrument d'adaptació social i una necessitat perquè a través del joc i la joguina l'infant no només es desenvolupa físicament i cognitiu, sinó que aprèn a viure i assaja la manera d'actuar en el món, interioritzant normes i establint límits; explora el món material, resol els seus problemes emocionals i comença a controlar els seus incipients sentiments, convertint-se en un ésser social i adaptat, aprenent a ocupar el seu lloc en la seva família i la comunitat a la qual pertany.

El grup és una eina bàsica de socialització. Des de ben petits les relacions que s'estableixen entre iguals prenen un paper important i fonamental en el desenvolupament de l'infant i l'ajuden a construir la pròpia identitat. En el marc de l'educació en el lleure, la interacció amb altres infants, el sentir-se vinculat a un grup, potencia i enriqueix a l'infant, aportant-li aprenentatges fonamentals per la seva vida en societat: empatia, paciència, aprendre a escoltar, comprendre les diferències, convivència, cooperació, etc..

LUDOTEQUES	CASALS INFANTILS
■ El joc com a element metodològic principal.	■ Les activitats diverses i grupals com a element metodològic principal.
■ Joc lliure entès com la implementació d'un procés amb intencionalitat educativa: el treball previ de la selecció de jocs, joguines i el disseny de l'espai de joc i la tasca de garantir que l'infant vagi consolidant la seva pròpia autonomia i enriquint el seu repertori lúdic i alhora té la decisió de l'activitat o joc que vol fer, com hi vol jugar i amb qui, de manera que cada infant és el principal protagonista del seu joc i dels jocs amb els altres infants.	■ Activitats dirigides a partir dels objectius definits per l'equip de professionals, tot considerant els interessos i demandes del grup d'infants, de les característiques de l'etapa evolutiva corresponent i de les necessitats detectades en el grup. ■ L'equip de professionals garantirà la participació dels infants promovent les seves iniciatives, de forma que el grup és el principal protagonista de les accions educatives.
■ En la programació els espais s'organitzaran per tipus de jocs.	■ En la programació els espais s'organitzaran per grups d'edat i/o tallers.
■ Realització d'un projecte socioeducatiu adaptat a cada marc territorial.	
■ Àmbits de treball: funcionament educatiu quotidià, atenció individualitzada, atenció grupal, dinamització comunitària i el seguiment de l'infant amb la família.	
■ Unificació de criteris i línies d'actuació de l'equip per tal d'oferir una intervenció de lleure coherent envers al grup d'infants.	
■ Utilització de tècniques per estimular la iniciativa, la creativitat, l'autonomia i la participació dels infants tant en el disseny i organització d'activitats com en les relacions que es generen amb els altres infants.	
■ Facilitar als infants divertir-se, expressar-se, relaxar-se, experimentar i créixer en autonomia, iniciativa i autoconeixement i treballar amb ells les normes de funcionament dins el procés educatiu d'aquests aspectes.	
■ Elaboració d'indicadors i avaluació dels objectius i processos dels grups.	
■ En cas de la detecció de qualsevol dèficit en el desenvolupament (físic, psíquic i socio-afectiu), o d'altres (salut, higiene, etc) es donarà a conèixer a la família i, si s'escau, es derivarà al servei adient corresponent.	
■ Garantir la informació a les famílies sobre la programació anual i reglament intern de l'equipament, les activitats en el lleure del barri i del calendari festiu, i afavorir la participació de les famílies en activitats festives, especials i/o extraordinàries.	
■ Utilització de les noves tecnologies de la informació per la comunicació, la gestió i pel desenvolupament del projecte socioeducatiu.	
■ Formar part de la xarxa socioeducativa del barri, coordinant-se i establint relacions entre els diferents serveis i equipaments educatius i de lleure de l'entorn (Centre educatius, escoles bressol, casals, centres culturals, biblioteques, etc.) per dur a terme iniciatives conjuntes i no repetir, si no complementar, iniciatives en el temps de lleure del territori.	

7.4 Població destinatària

Públic usuari objectiu

Les ludoteques i els casals infantils són equipaments públics destinats prioritàriament a la població compresa entre els 4 i els 12 anys i les seves famílies. Tenen vocació universal i han de facilitar l'accés en condicions equitatives, evitant qualsevol tipus de discriminació o d'exclusió per motius econòmics, socials, de sexe, culturals o geogràfics.

Més enllà del públic objectiu, els casals i ludoteques es poden dirigir a altres públics en funció dels serveis que prestin:

- Infants de 0 a 3 anys acompanyats de familiars
- Població de 12 a 16 anys
- Escoles
- Altres serveis i entitats del territori

Criteris d'accés

Hi haurà una única via d'accés a través de la inscripció realitzada pels familiars del nen o nena. La persona legalment responsable del menor ha de signar un document on autoritzi l'estada del menor a l'equipament i on accepti les condicions del funcionament intern i el règim de responsabilitat del centre. L'autorització ha de ser registrada i s'actualitzarà anualment.

Tots els equipaments tindran en compte la Llei de protecció de dades i es demanaran les autoritzacions necessàries per a l'ús de la imatge dels menors. Igualment, per a cada infant tindran una fitxa de dades mèdiques i l'autorització respecte a la persona que ha de venir a recollir l'infant.

Tots els equipaments han de tenir un reglament intern i una carta de drets i deures dels usuaris que han de preveure el funcionament i les normes organitzatives del centre, i han de ser aprovats pel districte.

El reglament ha d'estar a disposició de les persones usuàries i també el llibre de queixes.

Tots els usuaris han de conèixer el reglament intern del centre, que ha d'incloure:

- 1) Requisits d'accés
- 2) Horaris i dies d'atenció al públic
- 3) Normes de l'equipament
- 4) Protocol de comunicació en casos de risc de maltractament als infants usuaris dels equipaments, d'acord amb el que estableix la normativa vigent en matèria de protecció de la infància i violència masclista
- 5) Normes d'assistència i absentisme permès, que regularà a partir de quin nivell d'absentisme els infants perden la plaça
- 6) Quotes

Requisits d'accés

Els equipaments públics han de donar resposta a les necessitats dels ciutadans i garantir el seu dret a utilitzar-los. És per això que s'han de conjugar criteris de prioritat en les inscripcions amb un sistema de rotació i gestió de llista d'espera.

Criteris de prioritat en les inscripcions

Una vegada les famílies han fet la preinscripció cal tenir en compte els criteris següents per a la inscripció definitiva:

- L'infant no ha tingut la possibilitat de gaudir de l'equipament infantil en el qual es preinscriu en els dos anys anteriors
- Necessitat de conciliació de la vida laboral amb la familiar: els progenitors treballen en l'horari de l'equipament
- Germans al centre
- Equilibri dels grups
- Proximitat al domicili i/o a la feina dels pares

Criteris per a la rotació i la gestió de la llista d'espera

Cada infant inscrit tindrà una reserva de plaça, com a màxim, per a dos anys. És a dir, cada any, en iniciar-se el curs escolar, s'obrirà un període de sol·licitud de plaça. Els nens i nenes que hi hagin estat l'any anterior i no hagin exhaurit el termini de dos cursos tindran preferència. Els que hagin exhaurit els dos anys en el centre on es preinscriuen passaran a la llista d'espera i seran valorats de nou en funció de les demandes existents i els criteris anteriors.

Quotes

S'establirà una taxa de pagament unitària per a tots els equipaments basada en la pedagogia de la coresponsabilitat. El pagament pot ser mensual, trimestral o anual.

La meta final del model seran unes taxes comunes a tots els equipaments, estimades en 10 euros al mes (per a un infant inscrit dos dies a la setmana), amb un calendari que ho vagi igualant. Hi haurà la possibilitat d'accés esporàdic amb pagament diari (bonus).

El cost dels serveis complementaris dels casals de vacances escolars d'estiu i les colònies es regularà per la normativa de la campanya de vacances anual.

7.5 Serveis i activitats

Els serveis i activitats són les accions imprescindibles i fonamentals per arribar a aconseguir els objectius plantejats. Un dels aspectes més importants que cal tenir en compte en la concreció de les activitats és la planificació, ja que serà útil per:

- Donar coherència i sistematitzar l'acció educativa del servei a oferir.
- Facilitar el treball de l'equip.
- Anticipar o preveure tot allò necessari per portar a terme la nostra activitat.

En definitiva, si es planifica es millorarà la qualitat de les activitats i dels serveis que s'ofereixen, i el treball de l'equipament guanyarà en eficàcia i bons resultats.

En aquest apartat es llistaran els serveis i les activitats bàsics i complementaris que han d'oferir els equipaments de lleure infantils.

Els serveis bàsics, de caràcter preceptiu, són els que han de donar tots els equipaments d'una mateixa tipologia. Hi haurà serveis bàsics dels casals infantils i serveis bàsics de les ludoteques.

Els serveis complementaris, de caràcter opcional, són els serveis que poden donar alguns casals infantils o algunes ludoteques en funció de les necessitats del barri i el programa d'infància del districte, però no necessàriament tots els equipaments d'una tipologia.

Els serveis podran ser bàsics o complementaris en funció de dos supòsits:

Edat dels usuaris/es de l'equipament:

- Bàsics: les edats principals dels destinataris dels equipaments infantils són les compreses entre els 4 i els 12 anys.
- Complementaris: els equipaments infantils podran oferir uns serveis concrets per a altres edats, com un servei per a infants de 0 a 3 anys i les seves famílies o un projecte de 12 a 16 anys.

Tipus d'activitats:

- Bàsics: l'eix principal de l'equipament, en el cas de la ludoteca, és el joc i la joguina com a mitjans propiciadors d'experiències de joc positives i enriquidores per a tots els infants. En els casals infantils l'eix principal és el grup, les activitats entre iguals i els tallers que englobin diferents àrees d'interès de l'infant.
- Complementaris: tots aquells altres serveis que els equipaments poden oferir en funció de les necessitats i possibilitats.

7.5.1 Serveis bàsics

Ludoteca

Joc lliure: El joc lliure és l'eix principal d'activitat de la ludoteca. En aquest sentit, la selecció del fons lúdic haurà de respondre a una tria acurada i tenir present les característiques dels infants quant a edat, moment de desenvolupament i interessos. Totes les ludoteques hauran de donar resposta a diferents tipus de joc:¹

- **Joc d'exercici:** són els primers que prac-

¹ Definicions extretes de la publicació d'AIJU: El sistema ESAR. Un mètode d'anàlisi psicològica de les joguines. D. Garon, R. Filion i M. Doucet, 1996.

tica l'ésser humà. Comporten un alt contingut sensorial i motor. Consisteixen en moviments o accions simples o combinades, amb finalitat aparent o sense, i de resultat immediat. En aquest ventall de jocs i joguines trobem els sonalls, miralls, passejadors, cubs apilables, tricicles, calidoscopis, baldufes, etc.

- **Joc simbòlic:** es caracteritza per la representació d'un objecte a través d'un altre, és a dir per la simulació. Així doncs, els infants comencen a "fer com si...", imitant i interpretant els diversos rols socials del món dels adults: jugar a mares/pares, cuinetes, botigues, metges, disfresses, cotxes, garatges, nines; i també fer d'un pal d'escombra un cavall o d'un llençol una caseta, etc.
- **Joc de construcció o disposició:** aquests jocs constitueixen una etapa intermèdia entre el joc d'exercici sensoriomotriu i el joc simbòlic, així com entre el joc simbòlic i el joc de regles. La pràctica de construir condueix l'infant a combinar, construir, associar... diversos elements cap a un objectiu concret. En aquest grup de jocs trobem construccions de fusta, plàstic, metall; per encaixar, apilar, enroscar, etc. També estan dins d'aquesta categoria els puzles, jocs de manualitats, etc.).
- **Joc de regles:** com diu el seu nom, agrupa tots aquells jocs que es juguen amb unes determinades regles. Aquestes regles o normes han de ser objectives i conegudes per tots els infants. Dins d'aquest

tipus de jocs trobarem jocs esportius i de colla, de taula, d'habilitat, etc. Poden ser de regles molt simples i senzilles com el joc de l'oca, els jocs de fer parelles, o la punteria amb una diana, o de més complexes, com el dòmino, preguntes i respostes, quatre en ratlla; o poden ser de colla, com el mocador, la pesta, etc.

Cal destacar el **joc tecnològic** com un dels jocs que totes les ludoteques haurien d'incorporar. La incursió de les noves tecnologies en la societat ha anat en creixement en els últims anys i ha obligat pares i mares, centres educatius i equipaments en general a incorporar-les a l'educació dels infants. Ens referim al joc tecnològic en el sentit més ampli: des d'incorporar ordinadors de joguina, petites consoles per als més menuts, gravadores, consoles i/o ordinadors portàtils, cotxes de ràdio control..., fins a la creació d'un espai específic de joc tecnològic, amb consoles de sobretaula, pantalles i ordinadors amb joc multimèdia i robòtica.

Oferir el joc tecnològic en una ludoteca és bàsic. La creació d'un espai específic seria opcional i complementari, encara que altament recomanable.

Joc i activitats dirigides: resulten recursos adequats per treballar objectius específics, que poden ser de caràcter físic, socioafectiu, cultural o amb contingut específic. Habitualment aquestes activitats es proposen als infants, els quals hi accedeixen lliurement, però també poden ser, de manera ocasional, proposades grupals on participen tots els infants. Sempre, però, l'eix característic de l'activitat

són els mateixos jocs i joguines, i el component lúdic és la base metodològica. En aquest sentit, les ludoteques hauran de pensar jocs i activitats d'interior dirigides, com per exemple fer la carta als reis, un taller de vestits per a les nines, invents, construcció i reparació de joguines, els drets dels infants; i també a l'aire lliure: jocs de colla, recuperació de jocs tradicionals, etc.

Casal

- **Activitats en grup:** són activitats que promouen les relacions personals amb el grup d'iguals (com per exemple: buscar un nom per a tot el grup, preparar el cercavila de carnaval, decoració i creació d'elements per a l'equipament, etc.). Els casals infantils centren la seva activitat en la importància del grup com a eina per al desenvolupament integral de la persona. Tots els casals infantils hauran de tenir una oferta variada que respongui als interessos i les necessitats de la població objectiva, tenint present les peculiaritats del territori.
- **Activitats dirigides i centres d'interès:** el contingut o la tècnica proposada són l'element clau d'interès i motivació. En podem trobar gran diversitat, en funció de les demandes, necessitats o interessos dels usuaris. Poden ser puntuals, com la preparació de la fi de trimestres, l'educació vial o jocs de colla per jugar a l'aire lliure, etc., o poden formar part d'un centre d'interès que pot tenir durades diverses, com per exemple el circ, un equip de futbol o la colla de diables.

- **Tallers:** són activitats periòdiques per complementar l'oferta d'activitats i cobrir una part important en el desenvolupament dels infants. Els equipaments infantils podran oferir tallers que englobin les diferents àrees i interessos dels destinataris. El concepte de taller s'utilitza en un sentit ampli, per descriure activitats molt diverses: plàstiques, artístiques, musicals, de cinema, mediambientals, de dansa, de cuina, etc.
- **Sortides:** les sortides són activitats que es duen a terme per treballar programes de caire lúdic, cultural, mediambiental o esportiu. Aquells casals que ho considerin convenient podran organitzar sortides fora del centre, dins o fora de l'horari de l'equipament. Les sortides es podran fer al barri, al districte o a la ciutat. Les programacions de les sortides les farà cada equipament.

S'informarà d'aquestes activitats els pares/mares, que signaran les autoritzacions per a les sortides dels infants. En les sortides es preveuran sempre les ràtios infants/professionals del Decret 137/2003, és a dir, un professional per cada deu infants.

Comuns a casals i ludoteques

- **Espai de berenar:** els equipaments infantils hauran de preveure un temps, previ a l'activitat, i un espai destinats al berenar dels infants.
- **Interrelació amb les famílies:** l'educació i el treball amb els infants requereix la

complicitat de les famílies i la seva implicació. Aquesta interrelació es pot dur a terme de moltes i diverses maneres, sempre en funció de les possibilitats i els recursos i facilitant les eines adequades, com, per exemple, preveure espais de temps on pares i mares puguin compartir estones de jocs amb els seus fills, organitzar activitats amb les famílies, xerrades informatives, sessions formatives per a pares i mares, espais de trobada on les famílies tinguin l'oportunitat de compartir i dialogar entre ells, etc., sempre en funció de les necessitats i possibilitats de l'equipament.

Els equipaments a principi de curs faran sessions informatives adreçades als pares i mares on donaran a conèixer la programació anual. Igualment durant el curs l'equip de professional donarà informació presencial a les famílies sobre aspectes relacionats amb la dinàmica dels infants als centres.

- **Interrelació amb l'entorn:** crear xarxa amb la resta d'equipaments del barri és fonamental per potenciar el teixit sociocultural del territori. Col·laborar amb altres equipaments (com casals d'avis, centres cívics, etc.) i amb el teixit associatiu del barri, i participar en el calendari festiu del territori són oportunitats de crear un espai enriquidor de relació intergeneracional i de compartir amb la resta del barri o amb l'entorn més proper activitats extraordinàries de caràcter lúdic i participatiu.
- **Servei de jocs i activitats a l'aire lliure:** els casals i ludoteques han de tenir un

espai de pati on els infants puguin desenvolupar activitats a l'aire lliure. En cas d'impossibilitat de l'equipament de disposar d'aquest espai, caldrà assegurar que aquestes activitats es podran fer en un espai exterior molt proper, mitjançant acords amb algun equipament o fent ús d'una plaça o un parc infantil.

7.5.2 Serveis complementaris

Ludoteca

- **Servei de ludoteca de petita infància (0-3 anys):** és un servei complementari que consisteix en activitats orientades a les famílies amb infants de 0-3 anys. Les propostes de joc i de materials són diversificades, adaptades a la seva edat, estimuladores de les seves capacitats de relació, de descoberta i d'experimentació, conjuntament amb els seus pares i mares.

També poden afavorir l'ajuda mútua entre famílies per mitjà d'intercanvis i l'assessorament professional, per oferir orientació i suport a les famílies en els primers anys de vida dels infants.

Tal com indica el Decret de ludoteques, els infants de 0-3 anys hauran d'anar acompanyats sempre d'un adult familiar responsable.

- **Servei per a les escoles:** és un servei de visites a l'equipament adreçat a grups escolars que s'ofereix en horari lectiu perquè puguin conèixer i utilitzar el servei, sempre prèvia inscripció i amb el suport del professorat de l'escola.

Les visites escolars formaran part del Programa d'Activitats Escolars (PAE) per facilitar el treball en xarxa amb les entitats educatives del territori.

- **Servei de préstec:** és un servei que consisteix a deixar portar al domicili de l'infant o a l'equipament d'altres serveis (escoles, esplais o altres) jocs i joguines del fons lúdic de l'equipament.

Els infants que no estiguin inscrits a l'equipament i que vulguin gaudir del servei de préstec s'inscriuran com a usuaris d'aquest servei. Caldrà emplenar una fitxa on es recullin les dades de l'infant i de contacte de la família, que es compromet a mantenir en bon estat els recursos i jocs cedits en préstec. L'organització del servei, així com el seu funcionament, a més de complir amb l'objectiu de la socialització de la joguina, facilita l'equitat i és un bon recurs educatiu pel que fa al treball en el compromís, el respecte, la convivència i la participació que se'n deriva. Alhora amplia l'impacte de la ludoteca sobre la població infantil.

Cada equipament elaborarà les condicions d'ús d'aquest servei (quants dies es pot tenir en préstec, les condicions, el compromís de mantenir en bon estat el material, etc.).

- **Sortides:** són activitats que es duen a terme per treballar programes de caire lúdic, cultural, mediambiental o esportiu. Les ludoteques que ho considerin convenient podran fer sortides fora del centre, dins o fora de l'horari de l'equipament. Les sortides es podran dur a terme al barri, al districte o a la ciutat. Les programacions de les sortides les farà cada equipament.

S'informarà d'aquestes activitats els pares/mares, que signaran les autoritzacions per a les sortides dels infants. En les sortides es preveurà sempre la ràtio infants/professional del Decret 137/2003, és a dir, un professional cada deu infants.

Casals

- **Colònies:** són activitats amb pernoctació que es fan a un edifici, casa o instal·lació fixa. Les activitats de les colònies es duen a terme per treballar programes específics (hàbits saludables, esportius o físics, mediambientals, etc.) i afavoreixen la cohesió del grup i la sociabilitat dels infants, ja que possibiliten viure en grup, lluny de la família. Normalment és un servei que implica un període curt o mitjà-curt fora de casa.

Els casals infantils podran oferir aquest servei als seus usuaris, sempre tenint present la documentació necessària i les autoritzacions pertinents per als infants. Quan s'ofereixen colònies d'estiu, aquestes hauran d'estar homologades a la campanya de vacances d'estiu.

A les colònies es preveurà sempre la ràtio infants/professional del Decret 137/2003, és a

dir, un professional cada deu infants. Les colònies de tres o més dies de pernocta s'han de notificar a la Secretaria General de la Joventut amb vint dies d'antelació.

Comuns a casals i ludoteques

Projecte 12-16: el Pla d'equipaments aposta per incorporar aquest servei als casals de joves i equipaments juvenils, encara que també es podrà incorporar en altres equipaments com ara ludoteques, casals infantils, centres cívics, etc.

Sempre que una ludoteca o casal infantil incorpori un projecte 12-16 dins la seva cartera de serveis, l'haurà d'estructurar seguint els seus dos eixos clau d'actuació:

- Espai on "estar" com a lloc de trobada i relació, dotat de recursos que puguin esdevenir reclam per als nois i noies, i alhora oportunitat educativa: lloc amb ambient tranquil on poder xerrar i jugar a jocs de taula, jocs esportius tipus futbolí o ping-pong, jocs electrònics com la Wii, etc. Aquest serà un espai lliure i estarà conduït sempre per un dinamitzador que vetllarà pel correcte ús de l'espai i, sobretot, establirà relació amb els nois i noies per tal de poder atendre les seves necessitats i donar suport a les seves iniciatives.

- Programa d'activitats dirigides que permeti "fer". Les activitats se centraran en tallers i projectes de curta durada, com competicions de jocs de taula, ping-pong, circ, robòtica o música, entre d'altres. A més, es realitzaran projectes que permetin als joves la participació dinàmica en activitats del barri.

Casal de vacances escolars: són les activitats adreçades a infants en època de vacances escolars, sense cap tipus de continuïtat durant l'any, programades de dilluns a divendres.

En oferir els serveis de casal de vacances escolars (estiu, Setmana Santa, Nadal i setmana blanca) els equipaments de lleure infantils donen resposta, a més, a la necessitat de conciliar vida laboral i familiar dels pares/mares que treballen durant aquests períodes.

Els equipaments de lleure infantil que facin casal d'estiu tindran horaris i activitats diferents de les que es fan durant el curs.

El casal d'estiu haurà d'estar homologat a la campanya de vacances d'estiu i oferir els preus públics de l'homologació.

Quan s'ofereixin casals de quatre o més dies durant les altres èpoques de vacances escolars (Setmana Santa, Nadal), com que és una oferta diferent de la que es dona la resta de l'any (quant a usuaris, preus, horaris, etc.) caldrà que es notifiqui l'activitat a la Secretaria General de la Joventut i es compleixin les condicions del Decret 137/2003.

Servei d'acompanyament a l'estudi: els equipaments infantils que ho considerin convenient poden desenvolupar activitats d'acompanyament a l'estudi de diferents maneres: com un reforç escolar, formant part de l'activitat quotidiana de l'equipament, sobretot per als infants amb dificultats acadèmiques a l'escola.

Fora d'aquest servei indirecte de reforç, es generen situacions en què pot haver-hi una de-

manda concreta, que es pot traduir a ajudar els infants a fer els deures escolars, explicant aspectes que no entenen o aportant pautes d'organització de la feina escolar. Els equipaments que vulguin oferir aquest servei hauran de reservar un espai separat de la resta d'activitats i habilitar-lo com a espai de deures o de reforç escolar.

Servei de jocs i activitats multimèdia: els equipaments de lleure infantils poden disposar d'una zona destinada a les noves tecnologies dotada amb ordinadors. Aquests equips poden ser portàtils per facilitar que l'espai es pugui utilitzar per a altres usos.

Cessió d'espais: és un servei que consisteix a cedir espais de l'equipament a altres entitats del barri. L'entitat haurà de signar un acord en el qual es compromet a garantir el bon ús dels espais i els recursos.

LUDOTEQUES SERVEIS BÀSICS	CASALS INFANTILS SERVEIS BÀSICS
■ Joc lliure	■ Activitats en grup
■ Joc i activitats dirigides	■ Activitats dirigides i centres d'interès
■ En la programació els espais s'organitzaran per tipus de jocs.	■ En la programació els espais s'organitzaran per grups d'edat i/o tallers.
■ Espais per berenar	■ Espais per berenar
■ Jocs i activitats a l'aire lliure	■ Jocs i activitats a l'aire lliure
■ Activitats d'interrelació amb les famílies	■ Activitats d'interrelació amb les famílies
■ Activitats d'interrelació amb l'entorn	■ Activitats d'interrelació amb l'entorn
	■ Tallers
	■ Sortides

LUDOTEQUES SERVEIS COMPLEMENTARIS	CASALS INFANTILS SERVEIS COMPLEMENTARIS
■ Ludoteca de petita infància	■ Colònies
■ Servei per a les escoles	
■ Préstec de jocs i joguines	
■ Sortides	

LUDOTEQUES / CASALS INFANTILS SERVEIS COMPLEMENTARIS COMUNS
■ Projecte 12-16
■ Casal en períodes de vacances escolars (Setmana Santa, Nadal i estiu)
■ Servei d'acompanyament a l'estudi
■ Cessió d'espais
■ Servei de jocs i activitats multimèdia

7.6 Gestió

Els equipaments infantils municipals són de titularitat pública. L'Ajuntament de Barcelona designarà els responsables de la gestió dels equipaments de lleure infantils utilitzant les formes jurídiques establertes, regulades per la Llei de la funció pública. La seva gestió pot ser externalitzada a través d'un contracte de serveis. Els responsables de la gestió garantiran el compliment de la normativa vigent i la implementació del present model organitzatiu de casals i ludoteques infantils.

Identificació

Els equipaments de promoció del lleure educatiu infantil municipal tindran les identificacions següents:

- Casal infantil
- Ludoteca infantil

En cas que l'equipament inclogui els serveis complementaris (ludoteca de petita infància o projecte 12-16) la identificació farà constar tots els serveis.

Per exemple:

- Ludoteca infantil i de petita infància
- Casal infantil/projecte 12-16
- Ludoteca infantil/projecte 12-16

Tot equipament infantil que vulgui utilitzar la denominació "ludoteca" caldrà que s'acrediti al departament competent en matèria d'equipaments cívics, tal com indica el Decret 94/2009, de 9 de juny. Igualment caldrà que les ludoteques exhibeixin de manera visible al centre o a la instal·lació el document que les acredita.

La identificació dels equipaments de lleure infantils de la ciutat ha de ser fàcilment comprensible i visible per la ciutadania, i ha de ser homogènia en tots els equipaments del mateix tipus de la ciutat.

És oportú que l'equipament inclogui en la seva denominació l'especificitat territorial i/o espacial (per exemple, Ludoteca Infantil Roquetes). També es pot donar la possibilitat que l'equipament prengui el nom, si és el cas, del lloc on està situat, si això facilita la seva identificació i coneixement (per exemple Casal Infantil Pati Llimona). En els equipaments que ja tenen una identificació, en el nom s'ha d'incloure sempre el barri per ser clarament identificables (per exemple, Ludoteca d'Horta El Galliner).

A més, els casals i ludoteques hauran d'exhibir de manera visible al centre o instal·lació el document del nom del centre, el nombre de places autoritzades, l'horari d'atenció al públic i la temporada de funcionament.

Horari

El Pla d'equipaments actual i el Programa d'Actuació Municipal vigent donen prioritat a la Barcelona dels barris, segons la perspectiva dels nous usos socials del temps. Dins aquesta orientació, els equipaments de lleure infantils s'han d'adaptar a les noves demandes i necessitats de la societat, i han d'ajudar a la conciliació de la vida personal, laboral i familiar.

El temps mínim d'atenció als infants per ludoteca i casal infantil serà de 15 hores setmanals en horari de tardes de dilluns a divendres, és a dir tres hores diàries.

Els horaris d'obertura i de tancament dels equipaments de lleure seran els següents:

- Horari d'inici o obertura: entre les 16.30 i les 17 hores, en funció de l'horari de les escoles del barri.
- Horari de tancament: entre les 19.30 i les 20 hores, en funció de l'hora d'entrada.

Segons el tipus de serveis (bàsics o complementaris) que s'ofereixin, l'horari mínim es pot ampliar: es poden ampliar els matins (per al servei a les escoles o la ludoteca de petita infància) o allargar l'horari de tancament (per als espais d'adolescents) o donar serveis bàsics o complementaris en dissabte.

En període de vacances es poden oferir serveis complementaris de casal de vacances. Si no es fan, l'horari d'obertura serà el mateix de la resta de l'any.

Els equipaments de lleure infantils funcionaran durant tot l'any i podran romandre tancats durant el mes d'agost.

Recomanem que els infants hi assisteixin, en funció de la seva edat, entre un i tres dies a la setmana. En relació amb l'ús del servei per part dels infants, entenem que, com a criteri general, no és adequat que un infant hi vagi tots els dies de dilluns a divendres.

Es poden fer dos o tres grups: de petits i grans o petits, mitjans i grans. Un equipament que sigui prou gran pot tenir més d'un grup de cada edat.

Personal

L'equip bàsic estarà format pel coordinador del servei i el monitor coordinador d'activitats o monitor coordinador de grups. L'equip bàsic de professionals del centre ha d'estar format per un mínim de dues persones, inclosa una persona coordinadora.

L'equip de suport complementari estarà format pel monitor de suport i el tallerista.

Categories professionals i titulacions

El personal contractat per les empreses gestores s'acollirà al conveni vigent del sector del lleure educatiu i sociocultural de Catalunya.

Coordinador del servei

- Categoria professional mínima segons conveni: coordinador de projecte.
- Titulació mínima: diplomatura de pedagogia, psicopedagogia, educació social, mestre d'educació infantil, mestre de primària o equivalent amb el nou pla d'estudis universitaris. Per al personal que treballa actualment a ludoteques i casals s'aplicarà la segona disposició transitòria del Decret de ludoteques sobre el règim transitori per acreditar la titulació.

Monitor coordinador d'activitats (en ludoteca) o monitor coordinador de grups (en casal)

- Categoria mínima professional segons el conveni de lleure: coordinador d'activitats.
- Titulació mínima: títol de grau superior (mòdul superior) de la família professional dels serveis socioculturals i a la comunitat (tècnic superior en animació sociocultural, en educació infantil o en integració social). Pel que fa al personal que treballa actualment a ludoteques i casals, s'aplicarà la segona disposició transitòria del Decret de ludoteques sobre el règim transitori per acreditar la titulació.

Monitor de suport

- Categoria professional mínima segons conveni: monitor de lleure.
- Titulació mínima: títol de monitor d'educació en el lleure.
- Segons el Decret de ludoteques, sempre ha d'estar sota la direcció d'un altre membre de l'equip bàsic.

Tallerista: és qui, després de reunir la formació específica corresponent, imparteix programes o fa activitats monogràfiques dintre del marc d'un projecte lúdic o sociocultural (activitats escolars no reglades, activitats socioformatives i de qualsevol altra especialitat assimilada).

L'equip de professionals dels equipaments infantils desenvolupen una important tasca educativa, d'animació i informació amb intervenció directa amb els usuaris.

En el cas que l'equipament tingui personal en pràctiques s'ha de regular al 100% pel conveni de pràctiques que signi l'empresa gestora de l'equipament amb l'entitat formadora. Aquest personal en pràctiques no es comptabilitza en les ràtios de professionals/infants.

Funcions dels professionals

Les funcions dels professionals dels equipaments infantils es poden definir des de dues perspectives:

- Segons el camp d'acció: relació amb infants, relació amb l'entorn de l'equipament (xarxa de serveis al territori) i relació amb els recursos materials i amb la dotació de l'equipament.
- Segons el contingut de la seva tasca: animació (tasques educatives, planificació i dinamització), gestió (tasques organitzatives i de preparació) i coordinació (amb el seu equip, amb l'entitat gestora, amb altres equipaments del territori).

Aquestes funcions es podrien dividir en tres grans blocs:

Funcions educatives o pedagògiques: són totes aquelles que es deriven dels objectius generals de l'educació en el lleure, el desenvolupament de l'infant, la planificació i programació de les activitats i dels objectes lúdics, la relació i vincle que s'estableix entre els diferents agents, i l'orientació a pares/mares.

Funcions de dinamització i comunitària: totes les que es refereixen a les activitats, la coordinació i la realització. També les derivades de l'objectiu de coordinació amb d'altres grups, equipaments, entitats i agents educatius del territori.

Funcions de gestió i informació: són totes aquelles que es refereixen a la gestió, informació, difusió i avaluació dels equipaments.

Funcions per figures professionals

COORDINADOR DEL SERVEI	FUNCIONS
■ Gestió, organització i informació	■ Organitzar l'equip per garantir les tasques d'obertura i tancament de l'equipament així com l'atenció telèfònica.
	■ Vetllar pel correcte funcionament, desenvolupament i compliment de les normes dins de l'equipament.
	■ Coordinació externa.
	■ Coordinació de l'equip.
	■ Preparar, documentar, avaluar i gestionar indicadors.
	■ Vetllar en l'assessorament de pares i mares sobre els criteris d'elecció de jocs i joguines per als seus fills/es, les possibilitats d'utilització del fons lúdic i altres temes vinculats amb el servei.
	■ Informar i difondre el servei.
	■ Desenvolupar la gestió diària del servei i fer-ne el seguiment mitjançant les eines d'avaluació.
	■ Decidir conjuntament amb la resta de l'equip el fons lúdic i material que sigui necessari per al correcte desenvolupament de les activitats a l'equipament.
■ Educativa	■ Vetllar per l'assoliment dels objectius generals del servei.
	■ Programar, organitzar i implementar activitats.
	■ Vetllar per la integració de qualsevol infant o persona amb una problemàtica concreta.
	■ Seguiment i suport de les diferents tasques dels professionals dels equipaments.
■ Dinamització	■ Fomentar les relacions socials entre els usuaris de l'equipament.
	■ Atenció directa (infants i famílies).
	■ Conèixer el teixit associatiu del territori per poder treballar intervencions conjuntes.
	■ Dissenyar programes d'acció.
	■ Aconseguir espais adients per desenvolupar la tasca educativa.

MONITOR COORDINADOR D'ACTIVITATS O GRUPS	FUNCIONS
■ Educativa	■ Desenvolupar les programacions.
	■ Implementar activitats.
	■ Vetllar pel correcte funcionament i desenvolupament d'hàbits i el compliment de les normes dins de l'equipament.
	■ Vetllar per la integració de qualsevol infant o persona amb una problemàtica concreta.
	■ Oferir varietat d'activitats i diferents possibilitats de joc riques i innovadores.
■ Dinamització	■ Fomentar les relacions socials entre els usuaris de l'equipament.
	■ Fomentar la participació dels infants tant al servei com a l'equipament i la comunitat.
	■ Dissenyar programes d'acció.
	■ Atenció directa (infants i grups).
■ Gestió	■ Preparació, documentació i avaluació.
	■ Participar activament en les reunions d'equip.
	■ Participar en l'assessorament als pares i mares sobre els criteris d'elecció de jocs i joguines per als seus fills/es, les possibilitats d'utilització del fons lúdic i altres temes vinculats amb el servei.
	■ Informar i difondre el servei.
	■ Desenvolupar la gestió diària del servei i fer-ne el seguiment mitjançant les eines d'avaluació.
	■ Decidir conjuntament el fons lúdic i material que sigui necessari per al correcte desenvolupament de les activitats a l'equipament.

MONITOR DE SUPORT	FUNCIONS
Educativa i dinamització	- El monitor sempre estarà acompanyat d'un professional de l'equip bàsic. - D'acord amb el Decret de ludoteques, les seves funcions seran les d'acompanyament i prestació de suport en les activitats de les persones usuàries. - També tindrà funcions de suport al grup quan hi hagi infants amb necessitats educatives especials (NEE) o en altres circumstàncies: sortides, etc. Amb l'assessorament dels tècnics de l'Institut Municipal de persones amb Dis-capacitats determinarà si cal que facin funcions més específiques en funció de cada situació de dificultat.

Gestió	Participació en les reunions d'equip quan sigui necessari.
	Tasques complementàries de preparació, documentació i avaluació.

TALLERISTA	FUNCIONS
Educativa	Vetllar per l'adaptació dels tallers per a la integració de qualsevol infant o persona amb una problemàtica concreta.

Dinamització	Dur a terme tallers i treballar amb els infants els hàbits adequats per al desenvolupament de les tasques.
	Mostrar l'experiència en la tècnica que s'aplicarà al taller.

Gestió	Participar en les reunions d'equip quan sigui necessari.
	Preparació, documentació i avaluació.

L'empresa gestora de l'equipament designarà **el referent i/o director responsable del servei**, que garantirà el bon funcionament del servei i el compliment de les condicions tècniques exigides a l'adjudicatari pel plec i de les que se'n derivin en els seguiments posteriors.

Les funcions que desenvoluparà són: la relació amb el departament contractant de l'Ajuntament, la gestió dels pressupostos, la gestió dels recursos humans, el control de la gestió econòmica, garantir l'avaluació general, la gestió d'indicadors i la confecció de la memòria anual. No comporta la presència continuada d'aquest professional en l'equipament i normalment el seu salari forma part de les despeses de funcionament i/o gestió.

El personal d'atenció educativa i de lleure dels equipaments de lleure infantil disposarà d'hores destinades a la intervenció directa i d'altres destinades a preparar, planificar i fer reunions.

S'entén per hora d'intervenció directa tota l'efectuada en relació directa amb els usuaris i usuàries.

S'entén per dedicació indirecta tota aquella efectuada dins la jornada de treball que estigui relacionada amb l'activitat pròpia, com ara temps de preparació, avaluacions, coordinacions amb les xarxes, programació i altres tasques de naturalesa anàloga.

Entenem que la proporció adient és:

Coordinador del servei: 15 hores de jornada directa / 15 hores de jornada indirecta.

Coordinador d'activitats o grups: 15 hores de jornada directa / 10 hores de jornada indirecta.

Monitor de suport (si escau): només en jornada directa.

Els districtes tindran el suport tècnic de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat per valorar la necessitat de monitor de suport per al grup on hi hagi infants amb grans dificultats d'integració.

Perfils professionals

Els perfils professionals són aquelles competències que s'han de desenvolupar per dur a terme una tasca concreta.

L'equip de professionals que hi treballen haurien de desenvolupar les següents capacitats i aptituds, tenint present que aquestes competències es desenvoluparan en un nivell o un altre segons l'àmbit d'actuació dels professionals:

Organitzar: el coordinador haurà de tenir la capacitat per a l'organització i gestió de projectes d'animació sociocultural. L'equip de professionals haurà d'organitzar el dia a dia de l'equipament, el calendari, el tipus d'activitat, el centre d'interès, l'activitat quotidiana del centre, etc.

Creativitat i innovació: disseny, execució i avaluació del projecte sociocultural. Tenir la capacitat d'innovar en les diferents propostes que fa l'equipament als seus usuaris buscant o aprofitant recursos i adaptant-se a les necessitats o peticions dels mateixos usuaris.

Comunicar: estar a l'abast de qualsevol usuari o company de l'equipament. Els professio-

nals dels equipaments infantils sempre han de tenir una actitud oberta i comunicativa; és important la capacitat per treballar amb infants i les seves famílies i que aquestes se sentin acollides i escoltades.

Motivar i dinamitzar: engrescar els usuaris dels equipaments perquè participin, motivar-los per fer altres activitats o provar altres jocs, i fer que gaudeixin i treguin suc de les activitats que duen a terme.

Treball en equip: en el cas dels coordinadors és important la capacitat relacional, de lideratge i de gestió d'equips de treball amb la resta de professionals. Els professionals de tot equipament infantil hauran de coordinar-se amb els altres professionals i fer un treball col·laboratiu entre els educadors del mateix equipament i amb altres serveis del territori.

Observar: les diferents situacions que es poden donar en el dia a dia de l'equipament (les relacions que s'estableixen entre els infants, quina actitud tenen les famílies respecte a les activitats i materials que hi ha a l'equipament, etc.).

Ser crític: valorar la tasca que s'està fent i saber adaptar-se i rectificar tot el que sigui necessari. Ser autocrític i aprendre dels propis errors, així com ser exigent amb el treball propi i amb el de la resta de professionals.

Adaptació i canvi: tenir capacitat per adaptar-se a les diferents situacions que es donen en el dia a dia del servei, així com a les que es poden donar a l'entorn de l'equipament

Gestionar: tenir la capacitat per gestionar projectes d'animació sociocultural i adaptar-los a les necessitats del territori. A més, els coordinadors dels equipaments infantils hauran de tenir la capacitat per gestionar no només el projecte, sinó també els recursos econòmics, els espais i el temps de l'equipament.

Ràtio

El nombre mínim de professionals als equips de les ludoteques depèn dels serveis que presti el centre i de la seva capacitat màxima. En tot cas, l'equip de professionals del centre ha d'estar format per un mínim de dos professionals, inclòs el coordinador del servei.

La proporció d'infants per professional per cada grup situat en un espai diferenciats és com a màxim la següent:

- a) Dos professionals de l'equip bàsic per 24 infants de 0 a 3 anys (sempre acompanyats d'un familiar).
- b) Dos professionals de l'equip bàsic per 24 infants de 4 a 12 anys.

A partir dels dos professionals la ràtio continuarà amb un professional per cada 12 nens més.

Per a les sortides de l'equipament es farà servir el Decret 137/2003, és a dir, dos professionals per cada 20 infants. A partir dels dos professionals la ràtio continuarà amb un professional per cada 10 nens de més.

Formació i supervisió

L'empresa gestora garantirà la formació dels professionals. El conveni de lleure estableix que, com a mínim, "els treballadors i treballadores poden dedicar-se a cursos de reciclatge adequats a la seva especialitat o funció i dins la seva jornada laboral fins al 3% de la seva jornada en còmput anual, acumulable trimestralment en un mateix període o de manera simultània".

Més enllà d'aquesta obligació entenem que l'Ajuntament ha de vetllar per la qualificació del personal com un element de qualitat en la prestació del servei, i garantir i exigir la formació del personal, sense perjudici del bon funcionament del servei (substitució per formació, si escau). Per tant, caldrà tenir en compte, en l'elaboració del plec, que una de les obligacions de l'adjudicatari hauria de ser donar la formació i especificar el nombre d'hores adients, igual o superior al que diu el conveni.

Recursos i material

Els equipaments infantils haurien d'estar dotats dels materials i recursos necessaris per al correcte desenvolupament del seu dia a dia, i per afavorir l'aprenentatge dels infants dins l'equipament.

Tal com indica la llei i com s'està aplicant en els nostres equipaments infantils, no es permetrà la instal·lació ni explotació de màquines recreatives, o en general d'altres que vagin accionades amb diners o altres formes de pagament.

Els recursos materials dels equipaments es poden dividir bàsicament en tres grups:

Mobiliari

Ha de ser funcional, de materials adequats i resistent. Els prestatges o armaris per a l'ús dels infants no haurien de superar el metre i mig d'alçada. Les taules i cadires han de ser fàcilment apilables, amb dimensions i alçada adequades a les edats dels usuaris. Es considera recomanable disposar de dues alçades de taules i cadires, diferenciant el mobiliari dels infants més petits (3-6 anys) de la resta. També, pensant en els més petits, es recomana l'ús de cantoneres arrodonides per tal d'evitar accidents.

Material d'equip bàsic

El material d'equip bàsic és l'element principal de l'activitat dels equipaments infantils i es considera material de llarga durada.

A les ludoteques el recurs material principal és el fons lúdic, compost per jocs, joguines i materials diversos. Aquest fons lúdic ha d'estar seleccionat a partir d'un seguit de criteris:

- **Educatius:** els jocs i joguines seleccionats tenen com a principal objectiu la diversió dels infants. Han de ser estimuladores del creixement i dels aprenentatges motrius, cognitius, afectius i socials dels infants. En aquest sentit es tindran en compte els valors i continguts que transmeten i es descartaran tots aquells materials lúdics que fomentin la violència, la discriminació i el tracte degradant entre els infants.

- **Qualitat:** les ludoteques hauran de buscar una bona relació qualitat-preu. Prioritzaran les joguines sòlides, resistents i boniques, sabent que aquestes han de respondre als gustos i necessitats dels infants. El grau de fiabilitat d'una joguina ha de respondre a les pautes següents: materials de fabricació i criteris educatius. D'altra banda, les joguines s'han de mantenir arreglades i netes.

- **Seguretat:** la selecció del fons lúdic ha de tenir en compte l'edat dels usuaris, ja que una joguina pot ser segura per a unes edats i no ser-ho per a d'altres. S'hauran de prendre les mesures necessàries perquè el seu ús sigui adequat a la seva finalitat. A més, totes les joguines han de complir la normativa de seguretat de les joguines establerta en el Reial Decret 2330/85. Cal també tenir especial cura a evitar l'accés dels usuaris i usuàries als jocs no adequats per a la seva edat o condicions, evitar l'accés dels usuaris als materials no adequats. Per aquesta raó els jocs s'han de mantenir arranats i en bon estat de netedat i seguretat, i s'han de prendre les mesures necessàries perquè el seu ús sigui adequat a la seva finalitat.

- **Diversitat:** les ludoteques hauran de seleccionar el seu fons lúdic en funció de les característiques de desenvolupament dels usuaris i de l'entorn on és el servei, tenint en compte que sigui variat i doni resposta a les diferents propostes de joc, els criteris de versatilitat i diversitat de materials, el nombre de jugadors, les ambientacions, etc.

- **Anàlisi i classificació:** totes les ludoteques hauran d'elaborar un registre del seu fons lúdic, on figuri l'inventari actualitzat dels jocs i joguines, i on es recullin les dades descriptives principals de cada unitat de joc i els valors que transmet, així com la seva classificació segons l'activitat lúdica que desenvolupa.

- **Quantitat:** una ludoteca no ha de contenir totes les joguines que hi ha al mercat, però sí una quantitat suficient en funció del nombre i edats dels infants i de les diferents tipologies de joc: exercici, simbòlic, construcció i regles, i també tecnològic.

El nombre total de joguines té relació directa amb el nombre d'infants i l'espai físic de què es disposa: metres quadrats sala à nombre d'infants à nombre de referències.

Una possible fórmula per identificar la quantitat de fons lúdic considerat els metres quadrats de la sala o sales i els infants que hi tenen cabuda seria:

- 1 infant: entre 12 i 15 referències (jocs o joguines registrades)
- 4 m²: 16 referències (jocs o joguines registrades)

Aquest nombre de referències té en compte les diferents tipologies de joc, tenint present que el joc simbòlic, per les seves característiques i necessitat de varietat d'elements, sempre tindrà una dotació superior a la resta de tipologies de joc.

- **Altres:** tenint en compte l'element socialitzador de la joguina, les ludoteques hauran d'intentar, en la mesura del possible, posar a l'abast dels infants aquelles joguines o propostes de joc que, per diferents raons (mides, preus, característiques), no són habituals a les llars dels infants (com per exemple: una caseta de fusta amb dos pisos, un Scalextric gran, etc.).

És recomanable disposar d'un fons de documentació organitzat amb catàlegs, fitxes i documentació per als serveis d'assessorament a les famílies i per a la difusió de jocs i joguines. Aquest servei té per objecte dinamitzar i donar a conèixer recursos lúdics, per posar a l'abast del públic en general alternatives educatives i d'entreteniment. Aquest servei ha de ser ofert en un espai habilitat en la instal·lació i ha de comptar amb els recursos i materials que facilitin l'arxiu i l'ordenació adequada.

En el cas dels casals infantils el recurs material dependrà del material necessari segons el centre d'interès o les activitats programades pel mateix servei. Tot i ser un apartat molt obert, tota la selecció es farà sota uns criteris determinats:

- **Qualitat:** els materials han de tenir un grau de qualitat que permeti l'òptima realització de les activitats que es duen a terme al servei. Els recursos i materials lúdics s'han de mantenir arranats i en bon estat de netedat, i s'han de prendre les mesures necessàries perquè el seu ús sigui adequat a la seva finalitat.

Seguretat: tots els materials hauran de complir uns mínims de seguretat. En el cas que es considerin materials no adequats, sempre se'n farà ús sota la mirada atenta d'un professional (com per exemple: fer ús de pintures sense dissolvents, eines que no puguin provocar ferides, etc.). Cal tenir especial cura per evitar l'accés dels usuaris als materials no adequats. Per aquesta raó s'hauran de mantenir arranats i en bon estat de netedat i seguretat, i s'han de prendre les mesures perquè l'ús sigui adequat a la finalitat.

Diversitat: els casals infantils hauran de seleccionar el seu material en funció de les característiques de desenvolupament dels usuaris i de l'entorn on és el servei, i de l'espai on es duen a terme les diferents activitats (com per exemple: materials per a activitats d'interior o activitats exteriors). A més, els materials hauran de ser variats i diversos en funció de les edats dels usuaris.

En el cas d'incloure contes, jocs i joguines, hauran d'estar seleccionats amb criteris educatius i per tant estimuladors del creixement i dels aprenentatges motrius, cognitius, afectius i socials dels infants. En aquest sentit es tindran en compte els valors i continguts que transmeten i es descartaran tots aquells materials lúdics que fomentin la violència, la discriminació i el tracte degradant entre els infants.

- **Funcionalitat:** tots els materials han de ser útils per al desenvolupament de les activitats, projectes i actuacions en el marc d'actuació específic del servei
- **Quantitat:** la quantitat de material haurà de donar resposta al nombre d'usuaris apuntats o assistents a les diferents activitats.

Material fungible

Són tots aquells materials bàsics i necessaris per al desenvolupament correcte del dia a dia i, sobretot, de les activitats.

En aquest cas els casals infantils, per la seva especificitat, hauran d'estar dotats de més material fungible que les ludoteques.

Un conjunt bàsic amb què tot equipament hauria de comptar seria: papers, llapis, colors, cartolines, pinzells, pintures, pega, clips, cinta adhesiva, etc.

En el cas específic dels casals, aquest material s'ampliaria segons les activitats que facin o el centre d'interès que tractin, per exemple, estris i menjars per a la cuina, llavors, fang, etc.

7.7 ESPAIS

Hi ha dues opcions a l'hora d'instal·lar un casal o una ludoteca infantils:

- a) En una infraestructura específica (edifici) per a l'equipament.
- b) En un espai específic dins un edifici amb altres equipaments i serveis.

Malgrat que els equipaments de lleure infantil estiguin compartits amb altres serveis, han de tenir el seu propi espai independent com a qualsevol equipament, tal com regula el Decret de ludoteques: "Les ludoteques han d'ocupar la totalitat d'un edifici o una part d'aquest, completament independitzat. En aquest cas, les seves dependències, que han d'estar comunicades entre si mitjançant espais comuns, han de constituir una unitat independent". El mateix criteri es farà servir per als casals infantils.

Independentment del lloc on estigui ubicat l'equipament infantil caldrà assegurar unes característiques bàsiques:

- Garantir el màxim d'accessibilitat a l'equipament.
- Garantir el compliment dels mecanismes de seguretat i d'emergència.
- Establir com a prioritaris els criteris de funcionalitat tant en el disseny de l'espai com en els materials i el mobiliari d'ús.
- Proporcionar un espai còmode i pràctic per als infants.
- Oferir una estètica atractiva per als infants, pensant en tots els elements de pintura i decoració i fent un espai agradable i acollidor.

- Complir el major nombre de paràmetres sostenibles (consums, mobiliari, ús de materials fungibles, reciclatge, etc.).
- Els equipaments i el mobiliari han d'estar adaptats a les edats i característiques dels infants, i s'han d'evitar els materials de risc.
- Disposar de sistemes de regulació de temperatura: aire condicionat i calefacció.
- En els casos en què els espais siguin polivalents es garantirà la seguretat per als infants usuaris.

Espais mínims

Si ens basem en el Decret de ludoteques i en els serveis definits en aquest model, els espais mínims dels casals i ludoteques seran els següents:

Per als serveis bàsics

- Zona d'acollida.
- Espai/s de jocs en les ludoteques; sales temàtiques, d'activitats per grups d'edat i/o tallers als casals.

- Àrea d'administració i gestió.
- Magatzem.
- Sanitaris.
- Espai exterior o pati. En el cas de no disposar d'espai exterior propi caldrà assegurar la utilització d'un espai exterior proper.
- Zona multimèdia. Pot ser un espai separat o una zona dins de l'espai de jocs i/o tallers.

Altres espais complementaris

- Espai específic per menjar: necessari sempre que hi hagi previst el servei de vacances d'estiu amb dinar.
- Cambra amb canviador per als centres que ofereixin el servei complementari de ludoteca en família de 0-3 anys.

Definicions dels espais bàsics als equipaments de lleure

ESPAIS	DEFINICIONS
■ Espais bàsics	■ Són els espais necessaris a tots els equipaments de lleure infantils.
■ Espais de joc	■ Són les àrees de les ludoteques assignades per a la pràctica de joc i activitats de les persones usuàries. Han de disposar de zones de jocs diferenciades atenent a les característiques i necessitats de cada tipus de joc. En el cas que un equipament disposi de diferents àrees o espais de joc, ha de mostrar de manera visible, a través de colors o signes entenedors, les edats de les persones usuàries a qui s'adreça cada espai, així com la capacitat màxima. Els casals infantils poden disposar d'un espai denominat "espai de joc" amb el material necessari per a la pràctica del joc pensant en els diferents grups d'usuaris. Un d'aquests espais hauria de disposar d'una pica.
■ Espais de taller, sales temàtiques i/o d'activitats per grups d'edat	■ Són els espais dels casals destinats a activitats grupals i tallers que han de disposar de mobiliari adequat a les finalitats de què són objecte. Les eines i recursos destinats a activitats de taller han de ser desats en llocs segurs i només hi tindrà accés el personal professional del centre. Han de mostrar, de manera visible, el nom del taller o l'activitat que s'hi dugui a terme, així com les edats a les quals es dirigeix i la capacitat màxima que pot acollir la sala. Les ludoteques poden disposar d'uns espais denominats "sales taller" per a la realització d'activitats lúdiques, creatives i manuals, les quals han de disposar del mobiliari adequat a les finalitats de què són objecte. Un d'aquests espais hauria de disposar d'una pica.
■ Zona d'acollida	■ És la zona de pas destinada a rebre els infants quan accedeixen a l'equipament.
■ Àrea de gestió i administració	■ És el despatx del coordinador del centre i la sala per rebre visites.
■ Zones de magatzem	■ Espais per a l'emmagatzematge del material lúdic i del material necessari per a les diferents activitats i tallers que s'han de preveure a tots els equipaments de lleure infantil. Aquest espai ha de ser per a ús exclusiu del personal professional de l'equipament. Aquest espai podrà acollir la rentadora necessària per a la neteja de les joguines.

ESPAIS	DEFINICIONS
■ Sanitaris	■ Són els espais amb serveis sanitaris.
■ Espai exterior o pati	■ És l'espai exterior que dóna diferents possibilitats de joc. Aquests espais han de disposar de totes les mesures adequades per tal d'evitar accidents i riscos. Aquests espais no computen en la determinació de la capacitat màxima del centre. Si alguns equipaments no tenen pati, buscaran alternatives d'espais lliures vinculats als equipaments (acords amb alguna escola propera, utilització d'una plaça segura propera, etc.).
■ Espais complementaris	■ Són els espais necessaris en funció dels serveis complementaris que realitzin.
■ Espai específic per menjar	■ És l'espai on els infants poden dinar sempre que hi hagi previst el servei complementari de vacances d'estiu amb dinar.
■ Espai equipat amb noves tecnologies	■ És l'espai destinat al servei de jocs i noves tecnologies dotat amb ordinadors. Aquest equip poden ser portàtils per facilitar que l'espai pugui ser destinat a altres usos. També pot ser itinerant o condicionar un racó dins un espai (per exemple amb els equips portàtils que es poden tenir dins d'un armari o racó itinerant, o en baguls, etc.).
■ Cambra amb canviador	■ És l'espai destinat a canviador de bolquers necessari quan a l'equipament hi ha el servei de ludoteca de petita infància.

Estàndards o ràtio d'ocupació

La ràtio oscil·larà entre un mínim de 3 m² i un òptim de 4 m² per infant. Aquesta ràtio marcarà l'ocupació màxima d'un espai en funció de la mida de les dependències i de la capacitat màxima de les vies d'evacuació existents d'acord amb la Norma Bàsica de l'Edificació de condicions de protecció contra incendis en els edificis CPI-96.

Necessitats espacials dels centres per a infants

ESPAIS	SUPERFÍCIES MÍNIMES ESTIMADES	UNITATS ESTIMADES
■ Aules (zona de jocs o d'activitats per a grups d'edat i temàtics) o tallers (ben condicionats per al contingut del taller)	■ 50 m ² si és una ludoteca que disposa d'un sol espai de joc.	1
	■ En els casals i/o ludoteques que disposin de més d'una sala, aquesta ha de tenir com a mínim 3 m² per infant . Cada grup de 12 nens haurà de tenir un espai mínim de 36 m ²	2 a 4
■ Zona d'acollida, passadissos i zones de pas	2 m ² per persona	
■ Àrea d'administració i gestió ■ Magatzem	10 m ²	1
■ Serveis	15 m ²	1
■ Serveis adaptats	4 m ² per servei	2 per planta
■ Espai exterior o pati	4 m ² (per 10 persones)	1 per planta
	de 100 a 300 m ²	1

ESPAIS COMPLEMENTARIS	SUPERFÍCIES MÍNIMES ESTIMADES	UNITATS ESTIMADES
■ Espai multimèdia	3 m ² per infant que l'utilitza simultàniament	1
■ Sala polivalent (jocs motrius, actes, menjars...)	3 m ² per infant que l'ha d'utilitzar	1
■ Reserva per a aparcament de cotxets i guarda-roba	entre 10 i 15 m ²	1

Total aproximat de superfície útil interior

De 120 m² a 475 m² + pati

Caldria garantir que tots els espais existents estiguin habilitats de manera digna, ben condicionada i que afavoreixi el bon ús (parets pintades, finestres aïllades, llum necessària, etc.), que les instal·lacions siguin atractives visualment i funcionalment (colors, elements decoratius, estètica del mobiliari).

Cal garantir l'accessibilitat total dels equipaments per a les persones amb discapacitats físiques.

D'acord amb l'article 53 de l'Ordenança municipal de les activitats i dels establiments de concurrència pública de Barcelona, **les condicions de capacitat dels locals es faran públiques per mitja d'un rètol** fixat als accessos del local.

Seguretat i riscos

Els equipaments i el mobiliari han d'estar adaptats a les edats i característiques dels usuaris i usuàries, i s'han d'evitar cantoneres, materials de risc o estellables i obstacles aliens a l'estructura de l'espai, d'acord amb la normativa aplicable en aquesta matèria.

Tal com preveu el Decret de ludoteques, "tots els centres han de disposar d'una farmaciola, que ha d'estar fora de l'abast dels infants, degudament tancada, i que ha de contenir el material necessari per fer unes primeres cures".

El procediment d'actuació més proper seria el que s'aplica a les escoles, recollit a les instruccions de la Direcció General de Recursos Sanitaris per a la farmaciola escolar, que concreta què ha de contenir aquesta i l'actuació davant una ferida lleu.

Els jardins, terrats i patis on es fan activitats lúdiques han de disposar de totes les mesures adequades per tal d'evitar accidents i riscos, entre d'altres, d'abocaments. Han de tenir sistemes de protecció i seguretat per evitar i prevenir la caiguda accidental d'objectes des de l'exterior o des de l'interior del mateix recinte.

En el cas d'instal·lar sorral·ls a l'espai exterior, cal garantir un manteniment higiènic i sanitari correcte.

Els locals i instal·lacions han de complir la normativa vigent en matèria de seguretat, higiene, sanitat, habitabilitat, accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, així com altres condicions en matèria d'edificació determinades per la normativa vigent, tenint en compte l'edat de les persones usuàries a les quals va destinat el servei.

8. Estàndards econòmics i anàlisi de costos

Simulació de possible estructura de costos de gestió i funcionament d'equipaments infantils

Supòsit 1 Equipament bàsic: = ó <24 nens diaris. Entre 120 i 142 m²					
Despeses per conceptes				Subtotals	% Sobre cost directe
Personal				41.965,00	65,99%
Categoria		Dedicació h/ setmana	Cost empresa (*)		
Coordinador del servei (catg Cood projectes)		30,00	22.000,00	22.000,00	
Monitor (cat. coordinador d'activitats)		25,00	16.500,00	16.500,00	
Provisió per formació i riscos laborals	2,00%			770,00	
Provisió per absentisme	5,00%			1.925,00	
Altres provisions (triennis, desviacions conveni ...)	2,00%			770,00	
FUNCIONAMENT	Activitats Any	Hores/Any	Preu/hora Cost/Act.	8.898,00	13,99%
Talleristes, honoraris professionals	10,00	30,00	23,00	690,00	
Material per a tallers i activitats		3.000,00		3.000,00	
Desplaçament i entrades, sortides culturals	11,00		7,00	1.848,00	
Reforç professional en sortida	11,00	44,00	15,00	660,00	
Reparacions i manteniment, d'equips de TV, vídeo, projecció, megafonia, música, etc.		1.200,00		1.200,00	
Manteniment de fons lúdic		500,00		500,00	
Material fungible d'oficina i informàtic				1.000,00	
Altres despeses de funcionament	Mesos o m²	Preu/mes	Preu/m²	17.732,50	20,02%
Neteja	142,00		20,00	2.840,00	
Manteniment	142,00		20,00	2.840,00	
Consum elèctric	142x11	1,25	177,50	1.952,50	
Consum d'aigua	11,00	20,00	220,00	220,00	
Consum de telèfon	12,00	30,00	360,00	360,00	
Manteniment de soff i hard				1.000,00	
Disseny i producció de publicitat equipament i/o altres activitats	3,00		600,00	1.800,00	
Llising fotocopiadora				1.000,00	
Línia ADSL				720,00	
TOTAL DE COSTOS DIRECTOS				63.595,00	100,00%
Despeses generals % del costos directes	7,00%			4.451,69	
Supervisió tècnica, assessoraments fiscals i laborals, repercusió de les despeses d'estructura de l'empresa matriu, assegurança de responsabilitat civil, anuncis,					
Marge empresarial (benefici) % del costos directes	6,00%			3.815,73	
Total cost net del servei				71.862,92	
IVA	8,00%			5.749,03	
PREU DEL CONTRACTE				77.611,95	

* Calculat en funció de les taules salarials del 2010 del conveni del lleure

SUPÒSIT 1.1. Monitor de suport per a grup amb discapacitat, dificultats greus d'integració					
Monitor de temps lliure		15,00	8.500,00		
Altres despeses de personal	2,00%		170,00		
	5,00%		425,00		
	2,00%		170,00	9.265,00	
Altres despeses de gestió i IVA	7,00%		648,55		
	6,00%		555,90		
				10.469,45	
	8,00%	0,08	837,56		
TOTAL DEL COST D'UN MONITOR DE SUPORT				11.307,01	

9. Estàndards de serveis per habitant

A l'octubre de 2010, a la ciutat de Barcelona hi ha 51 ludoteques i casals d'infants públics, i 101.612 infants de 4 a 12 anys, que són les edats potencials dels usuaris dels equipaments de lleure infantils.

Tenint en compte que l'abast territorial dels casals és el barri principalment (un 90% dels infants dels equipaments de lleure infantils són del barri), i la tendència que apunta la Mesura de Govern "Els barris de Barcelona", entenem que l'estàndard en termes generals seria d'un equipament infantil per cada barri.

Aquesta ràtio s'adaptarà en funció de:

- L'extensió territorial del barri.
- L'orografia, accessibilitat i connectivitat.
- La resta d'oferta d'equipaments infantils dels barris (centres oberts municipals o de la xarxa).
- Les necessitats socials de la comunitat.
- El nombre de nens i nenes entre els 4 i 12 anys que tingui el barri.

A l'hora de plantejar la ubicació territorial d'un equipament de lleure nou cal tenir presents els criteris següents:

- Centralitat geogràfica en el barri on s'ubiqui que possibiliti més facilitat d'accés dins el barri. Un altre factor important és la facilitat d'accés a l'equipament amb transport públic.
- Zona de trànsit dels infants: si s'ubica l'equipament de lleure infantil en una zona de trànsit d'infants (proper a centres docents o a equipaments que són utilitzats per aquest sector de la població) ajuda en gran mesura a apropar els seus serveis al públic objectiu destinatari.
- Visibilitat ciutadana: és molt important que els equipaments de lleure infantils siguin coneguts per la ciutadania, és a dir, que els veïns del barri d'actuació l'incorporin com un servei públic més i que sigui el màxim de visible a les persones transeünts. Cal tenir en compte que tot i que els destinataris dels equipaments són els infants, les famílies responsables dels infants han de conèixer l'existència de l'equipament.
- No tenir a prop vies ràpides i valorar positivament la proximitat de parcs i àrees de jocs per facilitar l'ús de l'equipament i les entrades i sortides dels infants, i evitar riscos en relació amb el trànsit rodant.

10. Avaluació i indicadors

L'avaluació és el procés que determina l'eficàcia i eficiència del projecte educatiu de l'equipament i el grau d'obtenció dels resultats marcats i de l'assoliment dels objectius plantejats.

La finalitat de l'avaluació ha de ser la millora constant del servei, establint mecanismes d'adequació del projecte mitjançant la recollida de dades objectives que permetin verificar, seguir i valorar el projecte per oferir una qualitat adient.

Sistemes d'avaluació

Els sistemes d'avaluació en els equipaments infantils, pel que fa a temporalitat, podran ser:

- **Diaris:** és recomanable que diàriament s'empleni una fitxa valorativa que permeti la reflexió i la revisió de totes les activitats realitzades, tot i que es pot optar per emplenar-la només si hi ha alguna incidència. En tot cas, és imprescindible recollir les dades d'assistència diària tant en els serveis bàsics com en els complementaris.
- **Setmanals:** suposa un seguiment més global de la dinàmica de l'equipament. Aquest espai es tradueix en una reunió de tot l'equip d'educadors que permeti tractar temes específics de funcionament, organització, presa de decisions, coordinació d'activitats i altres.
- **Mensuals:** mitjançant un formulari que reculli les dades bàsiques dels indicadors del servei, es podrà analitzar i veure'n la realitat. Suposa una avaluació dels resultats per extreure conclusions i millorar el funcionament futur.
- **Trimestrals:** cada trimestre serà necessari fer una valoració acurada dels indicadors per analitzar els resultats i fer les modificacions pertinents per a la millora del servei.
- **Anuals:** suposa una revisió de tot el projecte de l'equipament, traduït en una memòria que recollirà totes les dades i valoracions del funcionament i ús del servei.

Indicadors

Per poder dur a terme l'avaluació caldrà establir un seguit d'indicadors que seran els que permetran mesurar el grau d'assoliment dels objectius dels serveis bàsics. Igualment caldrà incorporar els indicadors dels serveis complementaris que ofereixi l'equipament.

La formulació d'indicadors d'avaluació ha d'estar en sintonia amb els objectius plantejats i ha de garantir unes propietats mínimes per poder ser operatius:

- Han de ser conseqüents amb els objectius operatius del projecte.
- Han de ser objectius, clars i sense possibilitat de dobles interpretacions.
- Han de ser mesurables, ha d'haver-hi un sistema per donar una única resposta.

- Han de ser comprovables de la mateixa manera per tothom.
- Han de ser inalterables dins del projecte.
- Han de ser indivisibles.

Els indicadors que avaluen els resultats d'una intervenció expressen un valor quantitatiu o qualitatiu d'allò que avaluen.

Indicadors quantitatius

LUDOTECA	CASAL INFANTIL
Dades numèriques respecte els inscrits	
■ Nombre de places ofertes segons franges d'edat per a tots els serveis	
■ Nombre de places ofertes segons franges d'edat per activitat	
■ Nombre d'infants i famílies inscrites: places cobertes (edats i sexe)	
■ Nombre d'infants que han estat baixa i motiu	
■ Nombre d'infants en llista d'espera (edats)	
■ Nombre d'infants amb discapacitats que participen amb educador de suport (edats)	
■ Nombre d'infants amb discapacitats participants sense educador de suport (i edats)	
■ Nombre d'infants de famílies novingudes que utilitzen el servei (edat i sexe)	
Dades numèriques respecte les activitats	
■ Nombre d'activitats realitzades mensualment segons programació establerta (internes, externes, de col·laboracions amb entitats i obertes al barri)	
■ Nombre d'activitats al mes que s'han fet de manera participativa amb els usuaris de l'equipament	
■ Nombre d'accions específiques relacionades amb al calendari festiu i de promoció cultural	
■ Nombre d'infants participants en les activitats (internes i extraordinàries)	
■ Nombre de pares i mares participants en les activitats programades	
Dades numèriques respecte les relacions establertes	
■ Nombre de reunions previstes i realitzades amb tots els agents que hi intervenen en el procés (equip d'educadors, empresa gestora, districte i agents externs)	
■ Nombre d'entitats amb qui s'ha col·laborat	
■ Nombre d'assessoraments realitzats a famílies i altres entitats.	
Dades numèriques respecte els recursos materials i econòmics	
■ Nombre total de joguines i materials inventariables ² , nombre d'altres i de baixes	
■ Seguiment pressupostari amb entrega mensual detallada	

². Amb "materials inventariables" ens referim a tot aquell material d'equip, específic i necessari per a les activitats.

Indicadors qualitatius

LUDOTECA	CASAL INFANTIL
■ Grau d'assoliment dels objectius	
■ Adequació dels objectius dels programes a les necessitats dels infants i pares	
■ Grau d' implicació dels usuaris en els programes	
■ Grau de cohesió de grup (tant de famílies com d'infants)	
■ Integració dels infants amb discapacitats o en situació de risc social	
■ Observacions i/o informes sobre l'evolució dels infants amb necessitats especials	
■ Varietat de les propostes, tallers i activitats	
■ Resposta en demandes concretes i col·laboracions realitzades desinteressadament per part de les famílies (en festes extraordinàries, decoració de la ludoteca,...)	
■ Observació dels materials de joc o de tallers i activitats més utilitzats i de més èxit per conèixer i adequar millor l'oferta lúdica als usuaris/es del servei.	
■ Tipus d'assessoraments demanats i perfil de l'usuari/a o entitat per adequar-nos millor a la realitat social que ens envolta	
■ Grau de satisfacció dels usuaris (tant famílies com infants). Valoració dels resultats enquesta de satisfacció	
■ Recull i valoració de les aportacions a la bústia de suggeriments	

MECANISMES DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

A partir d'aquests criteris bàsics d'avaluació, es desenvoluparà de manera contínua un seguiment i un control dels aspectes que engloben els equipaments infantils.

Els mecanismes que s'empraran per a la recollida d'informació i per dur a terme el procés d'avaluació són:

1. Registre d'assistència diari amb report mensual d'usuaris/es
2. Fitxes de valoració diària o d'incidències
3. Fitxa d'indicadors quantitatius mensual
4. Fulls de suggeriments a disposició de les famílies i dels usuaris/es
5. Enquestes de satisfacció dels usuaris (fetes periòdicament)
6. Constància de les reunions d'equip
7. Constància de les reunions amb pares, mares, tutors i tutores
8. Constància de les reunions amb el districte i amb els serveis d'infància de l'Ajuntament
9. Constància de les entrevistes individuals amb els pares, mares o tutors (en cas que fos necessari)
10. Memòria anual

MODEL DE CASALS I LUDOTEQUES

© Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania.

Direcció d'Acció Social. Departament d'Infància i Famílies.

Aprovat com a mesura de govern el 30 novembre 2010.

Edició: març del 2011

Barcelona inclusiva i solidària

Més informació:

www.bcn.cat/acciosocialiciutadania

www.bcn.cat/serveissocials